

ELŐFIZETÉS
HETIÁR:
 Egy évre 24 hónapra
 Hónapra
VIHAR:
 Egy évre 24 hónapra
 Hónapra
HIRDETÉS:
 6 hasábnál kevesebb sor egy napra 20 fillér
 minden következő napra 15 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
 Aradi és osztrák egyesült
 vasúti palotájában.
 TELEFON-SZÁM: 327.
KIADÓHIVATAL:
 Aradi Nyomda Részvény
 Társaság.
 60-asik főherceg-ut 22. sz.
 TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐSZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, március 23.

Memelből kiverték az oroszokat.

Berlin. Nagy tőhadiszállás jelenté:
Nyugati hadszíntér:

Franciáknak egy éjjeli kísérlete, hogy Loretto magaslat déli lejtőjén levő állásunkat elfoglalják, meghiúsult.

Champagneban is Le Mesnikől északra kudarcot vallott franciák egy támadása.

Franciáknak minden fáradozása, hogy Reichsackerkopton állásukat visszafoglalják, sikertelen volt.

Keleti hadszíntér:

Memelből az oroszokat a várostól délre vivott rövid hárca és makacs utcai küzdelem után ismét elűztük. Orosz csapatok védelme alatt itt orosz csőcselék lakosságunk vagyonát fosztogatta, magántulajdont is szekerre raktak és a határon áthordta. Ezen eljárásról még jelentést fogunk közzétenni.

Marienpóltól északra oroszok visszautasított támadások közben súlyos veszteségeket szenvedtek.

Orzyctól nyugatra Jednoroseknél és Prasznisztól északkeletre, valamint Cziechanowtől északnyugatra oroszoknak nappal és éjjel ellenünk intézett támadásai tüzünkben összeomlottak. E harcokban négyszázhusz orosz elgötünk. Legtöbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Páris légi bombázása.

Amsterdam. Két Zeppelin bombázta Páris. Éjjel 1 órakor riadóval figyelmeztették lakosságot a német léghajók jelenlétére. Két órákor a város már koromsötét volt, a lakosság a pincékbe menekült. A németek husz bombát dobtak le a fővárosra és mérhetetlen károkat okoztak. Két helyütt a bombák nyomán hatalmas lángok csaptak fel és a tűz is nagy értékeket hamvasztott el. Egy harmadik Zeppelin Páris elővárosait bombázta. A francia repülőgépek megkísérelték a német léghajók üldözését, de az üldözés eredménytelen maradt. A bombázásnál sokan elpusztultak és megsebesültek.

A németek Párison kívül Compiègne, Eincourtot, Asnierest, Neuillyt, Levaultot is bombázták. A hivatalos francia jelentés a károkat kicsinyli, de a magánjelentésekből kiderül, hogy a bombázás következtében szenvedett kár óriási. A francia jelentés szerint négy Zeppelin jelent meg Páris felett, kettőt az ütegek elkergettek, egyet pedig eltaláltak. Ezzel szemben a német lapok szerint a francia ütegek lövöldözése teljesen eredménytelen maradt.

Mozgósították a japán flottát.

Tokió. A mikádó elrendelte a japán flotta összmozgósítását. Az entente államok követelivel mint elővigyázatos lépés szabályt közzétették ezt az intézkedést. (Táviroda.)

Przemysl elesett.

(Elfogyott a védősereg élelmiszerkészlete. — Kuzmanek tábornok felsőbb parancsra engedte át a várat.)

Budapest. (Hivatalos.) A főhadiszállásról jelentik:

Przemysl vára négy és fél havi körülzárás után erejének fogytán március huszonekettedikén becsülettel elesett. A védősereg e hó közepén szükiben kezdett lenni élelmiszereknek, ekkor Kuzmanek gyalogsági tábornok utolsó támadásra határozta el magát. A kirohanó csapatok folyó hó tizenkilencedikén kora reggel a várövnön át előretörték és hét órai harcban nagy orosz erőkkel szemben legvégsőkig helyt álltak, végül is a számbeli túlsúly arra kényszerítette őket, hogy a váröv mögé visszavonuljanak. A következő éjszakákon az oroszok Przemysl ellen több oldalról előnyomultak. Ezen támadások, úgy mint valamennyi előzők, a vitézül védett erődítmények tüzeiben megtörttek.

E hó tizenkilencediki kirohanás után a legszükebbre szabott élelmiszeradagok is már csak három napi ellentállást engedtek. Ezért a várparancsnok időközben azt a parancsot kapta, hogy ennek a határidőnek a lejártával és a hadianyag megsemmisítése után a várat az ellenségnek átengedje. A várnak egy pilótája jelentette, hogy az erődöket ágyúkkal, löszerekkel és erődítési művekkel együtt idejében elpusztítani fényleg sikerült. A várőrség önfeláldozó kitartása és utolsó harcai ép oly méltók dicséretre, mint a korábbi rohamok és ütközetekben tanúsított vitézsége. Elismerést Przemysl hőseitől az ellenség se fogja megtagadni. A vár eleste, mellyel a hadvezetőségnek hosszabb idő óta számolnia kellett, a helyzetre a maga egészében nincs befolyással.

A tábori hadseregeknél a Kárpátokban, az uzsoki szorosától egészen a koniecnai nyeregig terjedő szakaszon áll a harc.

HÖSER altábornagy,
 a vezérkari főnök helyettese.

Przemysl becsülettel elesett. Hadvezetőségünk jelentése szerint a vár élelem készletei elfogytak. Március tizenkilencedikén kísérelte meg utolsó kitörését a hős védő sereg. Meggyőződött arról, hogy a várat körülzáró orosz sereg olyan túlerővel vetette magát az erődítmények elé, hogy annak gyűrűjén áttörni lehetetlenség volt. Amit katona meglehetett, azt Kuzmanek tábornok, várparancsnok és bámulatra méltó seregei megtették. November tizenegyediké óta, a második körülzárás napjától kezdve, szüntelen kirohanással gyengítették az ellenséget, amely áthozta az oroszok véres temetőjét, amelyben legalább százezer emberét a cárnak földelték el a mi katonáink. Az utolsó kitörés után a parancsnok arra szánta el magát, amit isten és ember előtt vállalt felelőssége tudatában meg kellett tennie. A véres háboru zaja nem alkalmas arra, hogy Kuzmanek tábornok drámai helyzetét fejteges-

sük, de a nagy esemény tragikus fenségét nem szentségtelenítjük meg azzal, ha azt mondjuk, hogy vérző szívvvel adta ki parancsait mindannak elpusztítására, aminek az orosz hasznát látná. Löszert, ágyut, erődöket felrobbantatta és ma már nagyszerű romhalmazzal, amin tegnap az orosz áradat hullámai megtörttek.

Mennyire elütő és mennyivel tel-emelőbb kép ez, mint a melyet a belgiumi nagy és megvívhatatlannak mondott erődök eseléről olvastunk. Przemysl ma már nem erősség, az orosz seregek egy igen tekintélyes részét nem tartja lekötve, de nem is dicsekedhetik azzal ellenségünk, hogy harctéri helyzete most már közelebb hozta őt azoknak a frázisoknak megvalósításához, amelyeket a háboru elején világgá kürtölt. Sem Bécshez, sem Budapesthez nem jutott közelebb. Horvádi, a háboru mai előre haladott stádiumában legfeljebb óriási veszteségeinek egy részét fogják pótolni, de-

az orosz hadsereg sztratégiai helyzetén, offenzívájának eredménytelenségén változtatni nem fognak.

Megtanultuk már a háboru alatt, hogy sem egy vár, sem egy város elfoglalása a háboru sorsára döntő befolyást nem gyakorol. Hadseregünk parancsnoksága számolt azzal, hogy a vár hős védőinek a történelemben páratlan önfeláldozása sem mentheti meg Przemyslt, a legendás erősséget, amely nyolc hónapig dacolt az osztrómóhaddal. Przemysl falai alatt orosz hadseregek pusztultak el és mégsem tudta orosz katona lábát betenni a várterületére. A mai várvédelem, amelyhez katonák óriási tömege szükséges, nem más, mint időnyerés. Przemysl nyolc hónapig szolgálta ezt a hadicélt. A várórséget élelemmel a felmentésig ellátni nem lehetett és a hadvezetőség, az emberi élet lévén a legdrágább, a céltalan vérontással nem akarta a monarchia erőit gyengíteni. Hadseregünk ma is az az ércfal, amely minden támadás megtörik. Amilyen határtalan tisztelettel tekintünk azokra, akik az elesett vár falain belül, rettentően hosszú hónapokon át türték az ádáz ellenség bajvivását és amilyen fájdalmasan érint bennünket az ő sorsuk fordulása, olyan törhetetlen bizalmunk tábori seregünkben, amely erősebbnek bizonyult a mesebeli erősségnél, a legendás hírű Przemysl vár falainál, erődítményeinél is. Katonáink hősiessége, vitézsége a mi legerősebb várunk. Az egész világ tudja és ennél is megnyugtatóbb, hogy az ellenségünk a saját hátán érzi.

Przemysl eleste egy megható epizódja ennek ami élet-halál harcunknak, amely azonban egy hajszálnyival

sem téríthet el bennünket attól az akarattól, hogy ellenségeinken diadalmaskodjunk.

Pályadíjnyertes aradi szinműírók.

(Mendlik Béla és Zombory Andor a szinműpályázat nyertesei. — A Kölcsey Egyesület közgyűlése.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

Vasárnap délelőtt 11 órakor a Kulturpalota nagytermében tartotta meg harmincötödik évi közgyűlését a Kölcsey-Egyesület. A közgyűlés iránt, amelyen a tevékeny és eredményes munkát végző kulturegyesület beszámolt az elmúlt esztendőről, szép és előkelő közönség érdeklődött. A rendes egyesületi közgyűlés keretéből kiemelte a Kölcsey-Egyesület az évi beszámolóját a szinműpályázat eredményének kihirdetése, továbbá az a két irodalmi előadás, amelylyel Grallertné Martini Hilda és Faragó Rezső lepték meg az egyesület közönségét.

A közgyűlést Varjassy Árpád kir. tanácsos elnök nyitotta meg. Szép és lelkes hangú szavakkal emlékezett meg arról a kapcsolatról, amely az aradi közönség és a Kölcsey-Egyesület közt megvan, arról a támogatásról, amely az egyesületet tevékenységre buzdítja és útjain előre vezet. A tetszéssel fogadott megnyitó után a titkári jelentést olvasták föl, amely — mint azt már ismertettük — összefoglalja a Kölcsey-Egyesületnek a Kulturpalotában eddig kifejtett tevékenységét.

Heppes Miklós kuriai bíró meleg elismeréssel emlékezett meg arról a nagy és érdemes munkáról, amely első sorban az egyesület kiváló elnökének, Varjassy Árpádnak érdeme. Indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvbe iktatta az elnök iránti elismerését és köszönetét.

Az egyesület 200 koronás szinműpályázatának az Aradi Közlöny már részletesen ismertetett bírálati jelentését olvasta föl ezután Rudnyánszky Endre titkár. A bírálók: Fábry Sándor dr., Faragó Rezső és Gál Gyula a díjat 100—100 koronára ketté osztva a Rahói tanítónő és a

Leányverseny című pályamunkák szerzőinek ítéltek oda azzal a kikötéssel, hogy szinműveiket műkedvelőkkel előadásra alkalmasan dolgozzák át. A közgyűlés Kovács Vince kulturtanácsnok indítványára köszönetet mondott a bírálóknak és a jelentést szerkesztő titkárnak.

Nagy érdeklődés mellett bontották fel ezután a díjat nyert két szinmű szerzőinek nevét rejtő jelíges leveleket. A rahói tanítónő szerzője — mint ez kitűnt Mendlik Béla aradi államvasuti ellenőr, aki Dolores című szinművét a nagyváradi Szigligeti-színház a múlt szezomban sikerrel mutatta be. A Leányversenyt pedig Zombory Andor főreáliskolai tanár írta, aki szép és hangulatos költeményeivel már eddig is sok sikert aratott Aradon. A jelenlevő szerzőket a közönség szeretettel megéljenezte.

A közgyűlés további folyamán Varjassy Árpád elnök bejelentette, hogy az egyesület évkönyv kiadására készül, az 1915. évben is legalább 200 koronás, esetleg azonban nagyobb összegű irodalmi pályadíjat tűz ki, jelentősebb összegeket szán hadtörténelmi múzeum, dalárdák szervezése, névmagyarosítás propagálása és tornaversenyek pártolása céljára. — A megüresedett tisztségekre egyhangúlag megválasztották titkárrá Rudnyánszky Endrét, ügyésszé Jegessy Károly dr., pénztárossá Bancsák Istvánt, helyettes ellenőrré Pucher Zoltánt, választmányi tagokká Kehrér Károlyt, Karoliny Mihályt és Hann Alajost.

A közgyűlés hivatalos része után Faragó Rezső tartott szellemes és nagy érdeklődéssel hallgatott felolvasást a háboru és irodalomról. Az ötletes és gondolatokban gazdag felolvasást, amelyben különösen Grallertné Martini Hilda költészetéről szólt megalapozott és hallgatóság tetszéssel fogadta és zajos tapsal köszönte meg. Befejezésül Grallertné Martini Hilda mondta el erre az alkalomra írt szép költeményét. A nagytehetségű poétaasszony egyik legszebb és könyekig megindító alkotása ez a költemény, amelynek előadása után a közönség ovációkkal haimozta el, a Kölcsey Egyesület pedig hatalmas virágcsokorral lepte meg Grallertnéét. A költeményt lapunk tárcarovatában közöljük. Gyönyörű befejező akkordja volt ez a közgyűlésnek és Kölcsey Egyesület lezárt esztendőjének, amely után buzgalommal készül az egyesület vezetősége az új munkára.

A Kölcsey Egyesület 1914. évi munkásságáról beszámoló közgyűlés hatása alatt a min-

„A kultura gyászol, de nem halott...“

Írta és a Kölcsey-Egyesület évi közgyűlésén előadta:
Grallertné Martini Hilda.

Szorongva, elborongó gyász alatt
Köszöntelek, nékem szentelt falak!

Ugy-e, hogy nagyon fáj a szívetek?
Hány könyvet sirtatok el titkos éjjel?
Rátok a véss hány tűzesővát vetett,
Hány reményt tépelt szilaj vasa széjjel? —
Lelkek forrása, lelkek zápora
Ilyen forró nem voltál még soha!
Mert körös-körül lobogó határon
Piros sebektől rubintos patak
Eleven árja égteléd dagad:
Az igazságot védik életáron
Szép, dédelgetett, szent emberszívek,
Magsiratott édes, drága szívek...
A lélek oltárát, a homlokot
Verejték önti el: száz drága gyöngy —
A szemek mélyén áldozat lobog...
Miénk: te istenadta, szent göröngy,
Az utaidat szentségtörők lépik!
Anyánk szűz testét durva kezek tépik!

Es idehaza néma éjszakákon
Almatlan szemek néznek a sötétbe;
S reszkető lelkek lángoló imákon
Mint meggyult csillagok törnek az égbe...
Es hull a köny, csak hull, csak hull a köny:
Egész könytenger, egész könyözön —

Es köny és vérverejték összefolynak
S megregeinek, megosiromolnak
Egy vert aranyból épült szent világot:
Lángeszek lángját, költők glóriáját,
A béke szelid, templomos ruháját,
Családot, napfényt, születő virágot...

Es elsöpörve, véres porba törve
A min dolgoztak munkás századok...
Es haldokolva, meggyötörve
A legszebb, mit az Ur adott:
Az ő lelkéből fogant emberlélek,
Az életnek örülő élet! —

Az orgona zug: harcok orgonája,
Igába hajt a pusztítás danája,
A gyilkolás mindent magának kér:
Kevés az: élet, nem elég: a vér,
Követel mindent: költők álmát,
Fiatal lelkek tűzhullámát,
Tudomány napját, művészpálmát —
Egy tűzben ég az, mit elér!

Lesz még a földön nevetés,
Pacsirtaszó, ifju vetés?
Pillék tánca napsugárszálon,
Halk zene hangján édes álom?
Boldogság bölcseséjén szunn, adó gond —
Elnivaló élet, lesz még, Uram, mozdít!

Lesz még! — szorongva, sötét gyászruhában,
De büszke fővel lépek tielőtek,
S hiszem: nyílnak még kéklő ibolyában
A perneyjárta, vérbegázolt rétek!

Mogorva ágyuszó hiába zeng:
Az én dalom tisztában cseng!
Hiába ont tüzet a zord fegyverfal ott;
A kultura gyászol, de nem halott!

Ó, gyásza van! minek tagadni azt!
Gyászol kincset, harcost és álmot,
Gyászolja azt a véres jármot,
Ki szent kezére vashékiót akaszt
S komor idők bus rabszolgája lesz...
De szólok mégis, miként Krisztus szólt
Péterhez, ki a bárkában evez:
„Gyer, járj a tengeren!” — S Péter sikolt:
„Uram, segíts, segíts, mert elveszek!” —
„Kicsiny hitű! hát nyujtsd felém kezed
S higgyél! A hit erősebb mint a bárka
S bizon viz át szelid karokba zárva
A habtaréjos, zugó tengeren,
Hol a rózsa, hol a babér terem...”

...S-je majd egy nap: a piros arcok napja.
A véres ma: mult lesz — kód — semmiség —
Selyembe öltözik az élet papja
S a boldogságról mond arany misét.
Életrobajtot hangos minden út —
Tanyák felett lágy, kéklő füst lebeg.
Harangok zengő nyelve zúgva zúg:
„Mi győzünk a halál felett!
Mi győzünk a halál felett!” —
Aranykalászkok dülnek lomha rendbe —
Peregve lejt a cséplő kattozása
Es taktust vág a mala erdősendbe
A csapáson viz fejszék csattogása...

den kulturális munkát méltányoló Neuman Adolf báró, az egyesület választmányi tagja bejelentette Varjassy Arpád elnöknek, hogy az egyesület által kezelt Ilosvay-alapítványt, amelynek kamataiból a természettudományban kiváló aradi tanítóköröket jutalmaznak 400 koronáról ezer koronára egészíti ki.

Ujra csoportosítják a szerb hadsereget.

(Szünetel a vasúti forgalom. — Szerbia közegészségügyi viszonyai.)

Távíráti tudósítás.

Nis (Szófia 22. márc. 22.)

A Drazda jelenti, hogy a szerb vezérkar rendelete folytán egész Szerbiában három napra megszüntették a vasúti közlekedést, mert a vasutakat a szerb hadsereg új elhelyezése foglalja el.

Bukarest, március 22. Angol és amerikai haditudósítók borzalmas részleteket beszélnek el Szerbia közegészségügyi viszonyairól.

Az udvari kórház tifusz betegekkel van zsúfolva. Dryan dr. amerikai orvos kijelentette, hogy amennyiben sürgősen alapos reformokat nem eszközölnék az egészségügyi intézmények körül, Szerbia lakosságának fele el fog pusztulni.

A legszükségesebb gyógykezelési anyagok hiányoznak. A betegeknek nincs származásuk és takarójuk. Nagyszámú felöltözve fekszik a ruháiban.

A kragujeváci udvari kórházban 600 beteg jut egy betegápolónő. Számos orvos és betegápolónő tifuszban meghalt. A meleg időszak beköszöntése katasztrófát jelenthet a Duna vízének megfartozása következtében a szomszédos országokra is. Gyógy és fertőtlenítőszerek teljesen hiányoznak. Ezeket csak Németország szállíthatná kielégítő mennyiségben.

Bukarest, márc. 22. Szófiából jelentik: Az orosz egészségügyi bizottság a járványok által sújtott vidékeket beutazva, magdöbbenve áll-

Vonatok rőtsemű, acélos teste
Sikló tűzszalagot rajzol az éjbe —
Gyárkürtök bugásától zeng az este —
Sülyesztők sísteregnek bányamélybe...
...A szívekre lágy énekek borulnak
S születnek édes, harnatos mesék —
Isteni álmok érobe domborulnak,
Uj, csudás színek égnek szerteszét.
S nőnek uj, büszke harsos gyermekek:
Koszorus hősök izmos nemzedéke,
Tormójuk a villámos fergeteg,
Megérleljük naprománcos béke...
...A fáradt vér, új keringésbe kezd
Csargatva forró, édes bimbót:
Beteg szívekbe új erőt eresz,
Az élet izzó, mámoros borát...

— Hallom, hallom a jövődök dalát:
Miliók összetornak egy imában,
S ujjongva száll a mindenségbe át
Az Ur elé tüdőklő glóriában...
... És mindegyik égni fog tüzem:
Kölkök mélyén és csendes kis szobákban, —
A sötétségnek bus halált üzen...
Szívben, csókban, szerelmem némaságban.
Ez ott vagyok, égés és élek...
A pusztulástól én nem félek!...
Magam megírva, mint nap nyugta kolte —
Ötön vértenger el: én feltörök!

Mert az én tájforráson Isten lelke:
s sobasem hal meg az, ami örök!...

pitotta meg, hogy Szerbiának borzalmas veszteségei vannak emberéletben. A három utolsó háborus esztendőben és a jelenlegi járványok által térfilakosságából egy millió embert vesztett. Nemcsak O-Szerbiában, hanem az újonnan szerzett területeken, mint az üszkúbi, branjai, leskováci és nisi kerületekben is rengeteg sok férfi pusztult el, főleg ragályos betegségekben. Orvosokban és orvosszerekben igen nagy a hiány, ami pedig az egészségügyi berendezkedést illeti, meglehetősen állapotlan, hogy ilyen egyáltalában nem létezik.

Szófia. A szerbek folytatják Macedóniában a kegyetlenkedést és emberirtást. A szófia lapok leírásai felháborítják a bolgárokat.

Öt hadi hajó süllyedt el a Dardanelláknál.

(Az ostromló flotta veszteségei. — Anglia erőfeszítései.)

Távíráti tudósítás.

Róma, március 22.

A Giornale d'Italia jelenti, hogy a Dardanellákban elsüllyedtek a francia Bouvet, az angol Afrika, Irresistible és Ocean csatahajók és egy francia torpedónaszád. Súlyosan megsérültek és harcképtelenné lettek a francia Gaulois és az angol Cornwallis. A hajók legénységéből háromezer meghalt, ezret megmentettek, néhány száz a partra uszott, ahol elfogták őket.

Ma szünetelt az ostrom.

London. A Dardanellákban a kedvezőtlen időjárás miatt az akciók szünetelnek.

Konstantinápoly, március 22. A Milli távirati ügynökség jelenti: A szövetségesek flottája nem kísérelt meg újabb támadást a Dardanellák ellen.

Angol beismerés a veszteségeiről.

Rotterdam, március 22. Londonból táviratozzák, hogy a brit admirális a legutolsó hajóvesztésekről ezt a jelentést adta ki:

Az Ocean és az Irresistible páncélosok, ugyszintén a Bouvet francia hadihajó elvesztése nem ad okot különösebb aggodalomra. Ilyen veszteségek természetesen kikérülhetetlenek. Katonai szempontból itélve, régi csatahajók elvesztése ha nem is komoly, de mindenesetre sajnálatos. Hogy az Infexible kénytelen volt a harvonalból visszavonulni, az a szövetségesek támadó erájére nézve érezhető ugyan, de eleve el kellett készülnie nagy áldozatokra. Szerencse, hogy a brit hajók legénységének legnagyobb részét sikerült megmenteni, ellenben ószinte fájdalmat kelt, hogy a Bouvet elsüllyedésekor a francia tengerészet sok embert veszített.

Az ostromot Dardanellák élete.

Konstantinápoly, március 22. Az Osmánischer Lloyd kiküldött tudósítója, a Dardanellák ostromának részleteiről a következő érdekes tudósítást küldi:

Március 18. — Ma délelőtt tizenegy órakor az antant-flotta újból felvette az offenzívát, tizenkét angol és tizenegy francia páncélos és három angol cirkáló közeledett a szoros bejáratához és a leghevesebb bombázásba kezdett. Az antant-flotta csoportokra oszva, az egyes erődítmények ellen vezetett tüzelést. Viszontakcióink ragyogó sikerrel járt. Egy az Irresistible csoportba tartozó hadihajót elsüllyesztettük. Ebbe a csoportba nyolc hajó tartozik. 16298 tonna tüzérszármal és 760 emberrel. Gránátaink roppant sérüléseket okoztak az Afrika nevű hajónak is, a melyet azonnal elvonítottak a harcvezetésből.

Az Afrika 1905 óta járt a tengeren, négy

darab harminc és felez ágyu volt rászerveelve. A sérülések annyira súlyosak, hogy az ágyuk a vízbe kerültek. Ezenkívül még több hajón okoztunk tetemes károkat, míg végül az ellenséges flotta, délután hat órakor, gyors iramban, szinte teljes gözzel futott ki a lőtávolságból. Ennél a harcnál igen sok sebesültje és halottja volt az ellenségnek. A tenger színén nagyon sok hulla uszik este és számos gép- és hajóalkarész. Amint a lefűtő nap vörös fénye rávetődik a vértől vörösen csillogó víztükörré: ez a legborzalmasabb látvány, amiben eddig részem volt. A mi veszteségeink elenyészően csekélyek voltak, néhány sebesülés az egész, halálosat pedig egyáltalában nem volt.

Megirtam, hogy az angolok azzal biztatják embereiket, hogy nagy segédsapatok érkeznek. Ezt a manővert most a mi embereinknél is megkísérik, csak hogy ellenkező céllal. Angol hydroplánok röpcédulákat szórtak le közénk és a tengerből palackokba zárt leveleket halásztunk ki, amelyek arról értesítenek, hogy nagy szárazföldi haderő siet az angolok segítségére. Embereink megfélemlíthetetlenek. Mulatnak a kárbavesztett angol erőlködésen. A csapatok hangulata kitűnő. Különböző hírek jártanak is, hogy Tenedos szigetén, Mudros közsgében ötvenezer ausztráliai, néger és francia katonaszállít partra. Megkíséreltük a hír valódiságát látesőveinkkel ellenőrizni, de nem tudtuk felfedezni a segédsapatot. Alkalmassint ez is megfélemlítést célzó hír.

Ma azt a hírt is kapjuk, hogy az angolok megakadályozandó azt — hogy Konstantinápoly eloroszosodjék, — külön békét akarnak kötni velünk. Ez a hír teljesen valószínű. De külföldben is jóformán mulatságos. Hol vannak még az oroszok Konstantinápolytól és hogy gondolják ők azt az eloroszosodást?

Mytilene nevű kis hajónk ma átért az antant-flotta vonalán és sikerült Samiránta eljutnia. A ma érkező hivatalos jelentések Bagdad környékéről török győzelmek közölnek.

A tengerből kimentett foglyok elbevezetése szerint, Tenedos és Lemnos szigeteken a csapatok nagyon sokat szenvednek az édes víz hiánya miatt. Bár élelemnek is szűkében vannak, ez korántsem okoz annyi szenvedést a katonaságnak, mint a szomjúság.

VÁROS ÉS MEGYE

Versenyárgyalás utcák burkolására. Arad város gazdasági elnöke Lócs Rezső helyettes polgármester elnöklésével tartott ülésben bontotta fel a Kasza és Borona-utak burkolására kiírt versenyárgyalásra beérkezett ajánlatokat. Ajánlatot tettek: *Kissebesi kőbánya*: gránittal, kockával 14 korona 80 fillér, basált kockával 15 korona 80 fillérel négyzetméterenkint. Fentartás autóbussz-járat esetén 30 fillér, anélkül 25 fillér. *Hozzá kövezés* 3 korona 20 fillér. *Rossi és Pellegrini*: kővel bazalttal 16 korona 20 fillér, fentartás 28 fillér. *Hozzá kövezés* 3 korona 70 fillér. *Magyarhorvát aszfalt-gyár*: 18 korona 30 fillér, fentartás autóval 50 fillér, anélkül 40 fillér. *Hozzá kövezés* 4 korona 40 fillér. *Magyar aszfalt r.-t.*: tömörített aszfaltból 15 korona, kővel aszfaltból 14 korona 40 fillér, fentartás az elsőnél autóval 40 fillér, anélkül 30 fillér, a másodiknál 44 és 32 fillér. *Hozzá kövezés* 3 korona 80 fillér. *Magyar kerámiai gyár*: kerámiból 18 korona 30 fillér, fentartás autóval 50 fillér, anélkül 40 fillér. *Hozzá kövezés* 4 korona 40 fillér. *Drosche kőszénbánya és téglagyár*: I. és II. osztályu kerámiból 17 korona 50 fillér, II. osztályu kerámiból 15 korona 95 fillér, 16 centi méteres betonlapon 14 korona 78 fillér, fentartás 32 fillér. *Hozzá kövezés* 3 korona 60 fillér. Az ajánlatokat kiadták a műszaki bizottságnak.

Átkeltek csapataink a Pruth-vonalon

(Sikeres harcok Bukovinában. — Egy hét alatt 20.000 embert áldoztak fel az oroszok a Kárpátokban.)

— Hivatalos távirati tudósítás. —

Budapest—Bécs—Bukarest, március 22.

Hertzáról táviratozzák a román lapoknak:

Cotu-Hotin és Molnitzából beszerzett információk szerint, az osztrák-magyar csapatoknak tényleg sikerült tüzésük védelme alatt a Pruthon átkelni. Egyes csapattestek megszállták az oroszok mahalai és ranceai állásait. Az osztrák-magyarok ma is folytatták előnyomulásukat. Tüzésük egyre bombázza az orosz ütegeket, amelyek nem viszonzják a tüzelést.

Az oroszok csapataik zömét visszavonták az osztrák ágyuk hatásköréből és csak kisebb gyalogsági őrszolgálatokat hagytak vissza. Az eddigi harcok eredményeként megállapítható, hogy az osztrák-magyar csapatoknak sikerült a Pruth baloldalán megvetni a lábukat.

Erőteljes bukovinai offenzívánk.

Bukarest, márc. 22. Mamornicáról jelentik a román lapoknak:

Este nyolc órakor a harcok az egész arcvonalon megszűntek. Holnapra az osztrák-magyar csapatok döntő csapását várják az oroszokra egy erőteljes offenzíva által. Lehetséges azonban, hogy a fegyverek még 3—4 napig is pihenni fognak. Visszavonulásuk előtt tegnap az oroszok ismét kísérletet tettek, hogy Boján közelében eselnakokon átkeljenek a Pruthon, az osztrák-magyarok fényezőrei azonban elárulták a manővert és olyan gépfegyvertűzzel fogadták az oroszokat, hogy az átkelési kísérlet teljes kudarcra végződött.

Az osztrák katonai hatóságok biztosították a csernovici lakosságot, hogy az osztrák-magyar csapatok helyzete napról-napra kedvezőbb lesz.

Bukarest, március 21. Burdujeniből jelentik: Az osztrák és magyar csapatok szombaton a zucsika—mahalai erdőnél megtámadták az oroszok hadállását és meglepetésszerűen bekerítettek egy nagyobb orosz osztagot. Az oroszok kétségbeesetten védekeznek és keresztültöréssel igyekeznek a kelepeőből szabadulni. Az oroszok helyzete igen veszedelemes.

Csernovic, március 22. Az egy héttig tartó naponként megújuló és egyre erősödő ellenség támadás után, amelyet hála a kitartó és céltudatos vezetésnek, mindannyiszor fölényesen és veszteség nélkül vertek vissza katonáink, most a Pruth északi oldalán a mieink támadt meg az erősítésekkel előnyomuló orosz gyalogságot. A támadás tüzésük fedezete alatt olyan ellenállhatatlanul heves volt, hogy az ellenség sorai itt-ott meginogtak, a minnek következménye csapataink megfelelő arányú terehédítása lett. A sötétség beálltával elült a harci zaj és katonáink a sikerült támadás után megszállták az ellenségtől megtisztított területet.

A kárpáti apró csaták.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az oroszok újból erőszakolják a kárpáti frontot. Tegnap éjjelkor általános támadás indult meg a duklai és az uzsoki szorosok között elvonuló arcvonal minden szakaszán. Hogy, erdőség, szakadék váltakoznak

a világnak ezen a legnehezebb harcsterén s így az általános előnyomulást a terepalakulás számtalan apró csatává forgácsolta. Sok helyről már megérkezett a támadás visszaverésének híre, vannak szakaszok, a hol a harc még tart.

Pétervár, március 22. A pétervári távirati ügynökség március tizenhatodiki jelentése az alábbiakat közli:

— A Kárpátokban mind a két oldalon megnövekedtek újból az offenzíva nehézségei. Az általános hóesés, majd pedig az olvadás csak lassu mozdulatokat enged meg. A legénység kénytelen indiánus módra egymás nyomába lépni, ami súlyos veszteségeket idéz elő. Csúpan ski-csapataink, amelyek versenyeznek az ellenség kitűnő ski-osztagaival, tudnak szabadon operálni.

Stockholm, március 22. A Stockholms Dagblad jelenti: Az egész kárpáti fronton igen heves küzdelmek folynak. Az oroszok minden csapatukat, melyet másutt nélkülözhetnek, itt összpontosítják. Lemberg teljesen katonaság nélkül áll. Az oroszok a lupkowi szorosától keletre fekvő egész hadvonalon támadásba mentek át, hogy az osztrák-magyar hadsereg koncentrikus támadását megakadályozzák. Különösen a lupkowi és az uzsoki-szorosnál fejt ki az orosz offenzíva igen nagy erőlködést. Egyidejűleg délkeleti Galiciában is támadásba mentek át az oroszok, azonban sehol nem képesek eredményt elérni. Ez a központi hatalmak katonáinak annál nagyobb dicsőségére szolgál, mert az oroszok — a legóriásibb emberáldozatok dacára — mindig megújítják támadási kísérleteiket.

Berlin. A berlini „Nationalzeitung“ haditudósítója jelenti lapjának:

Az oroszok kárpáti ellenoffenzívájának jelenlegi beállítását alkalmas ad arra, hogy majdnem három hónapoz, a hadtörténelemben majdnem példa nélkül álló titáni téli csata eredményeit tisztán lássuk. Hogy a február elején az egész óriási fronton megindított offenzívánk lényegében teljes sikerre vezetett, azt igazolja a harcvonal jelenlegi állása. Bukovina ugyszóiván teljesen meg van tisztítva az oroszoktól. Szakériói körök előrelátták, hogy egy kárpáti téli háborútól szembeötölő előnyöket és tömeges zsákmányt nem várhatunk. Hogy offenzívánk az időjárás mostohasága és a terepviszonyok nagy nehézségei dacára mégis olyan nagy eredményeket hozott, hogy a harcok színhelyét sikerült galiciába áttennünk, hogy az oroszokat Csernovicből kiűztük és Staniszlauig szorítottuk vissza, ez Napoleon fegyvertényeit meghaladó teljesítménynek mondható. A központi Kárpátok területén küzdött német csapatoknak jelentékeny része volt a győzelmes harcokban. Az oroszok felismerték a völgyeket uraló magaslatokról történt kiszorításuk jelentőségét és a múlt héten az egész fronton ellenoffenzívát kezdtek. Még a birtokukban levő új vasutvonalak segítségével főképen Lupkow és az Uzsoki-szoros között a Dnjeszterről délre fekvő területen erősítették meg csapataikat. Az oroszok különösen éjjelente dühödten és szinte kétségbeesetten támadtak, de előretöréseik mindig meghiúsultak és fegyvereink tüzeben omlottak össze. Katasztrofálisnak mondhatók

azok a veszteségek, a melyeket az orosz hadsereg itt szenvedett. Csak a legutóbbi nyolc nap alatt legalább 20.000 embert vesztettek, a kik közül 5000 fogoly, 15.000 pedig halt és sebesült. Az orosz ellenoffenzíva ezek után tényleg meghiúsultnak mondható.

Junius előtt meglesz a döntés.

Zürich, március 22. Egy orosz diplomata úgy nyilatkozott, hogy az angol és a francia hadvezetőségek elszámították magukat, ha arra alapították terveiket, hogy az orosz sereg erőforrásai kimeríthetetlenek. Az orosz sereg nem nagyobb, mint az osztrák-magyar és német egyesült haderő. Szerinte a világháboruban még junius előtt be fog következni a döntés.

LEGUJABB.

Érkezett éjjel 3 órakor.
(Táviróda, cenzurázva.)

Newcastle: A Beeswing gőzös a csatornában teljes személyzetével elsüllyedt. A gőzös roncsait megtalálták úgy szintén az elsüllyedt Aberdeen gőzös roncsaira is ráakadtak.

Rotterdam: Poperinghère egy német aviatikus tizenegy bombát dobott le. Nyolc ember meghalt, harmincötön megsebesültek.

Csütörtökön hajnalban Calaisra bombákat dobott egy Zeppelin. Hét ember meghalt, huszan megsebesültek. Egy bomba egy vonatra hullott, a melynek két kocsiját a bennülőkkel együtt elpusztította.

Budapest. Frigyes főherceg hadseregparancsot bocsátott ki, amelyben elismeréssel emlékezik meg Przemysl hősiességéről, mely számtalanszor véresen visszaverte az osztrákokat és utolsó erejéig védekezett, míg az éhségtől legyőzve, mindent elpusztítva, átadta Przemysl romjait az ellenségnek. A főparancsnok üdvözlését küldi a le nem győzött hősöknek, akiket nem ellenség, hanem természeti erő győzött le.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Przemyslnek csak a második lemberg csata után volt katonai jelentősége. Eleste katonailag nem jelentős most. Feladását éhség okozta. A várban fekvő lovakat a múlt héten le kellett vágni. Az élelmezés céljaira megtartott lovakat fűrészpórral táplálták.

Bécs. A sajtóhadiszállásról jelentik: Przemysl átadása előtt minden erőt levegőbe röpítettünk, az ágyukat szétromboltuk, a muniókat megsemmisítettük. Katonai megszállás kiérőszkolása az ellenségnek nem sikerült. Várparancsnok takarékos gazdálkodásának köszönhető, hogy eddig is tarthattuk a várat. A várórság verssei, gyulai honvédekből, felsőmagyarországi és bécsi népfőlöklökből, magyar és bécsi vartüzérekéből állott.

Bécs. A kárpáti harcokra Przemysl eleste semmi befolyással nincs. A várátadás ma kétségtelenül megtörtént, de a védőseregen kívüli más katonai érték az oroszok kezére nem jutott. A védősereg az utóbbi időben a pozíciók fe.éről, majd háromnegyedéről önként lemondott. Przemysl felmentését a rossz időjárás hiúsította meg.

London. Az admirális közli, hogy uázó aknák által okozott veszteségek miatt a Dardanellák elleni támadást felbehagyni kellett.

Madrid. Gibraltár körül két német tengeralattjáró tartózkodik, melyek két angol hadihajót üldöztek, de későn érkeztek.

Aradi katonák husvétii cigarettája.

(Az Aradi Közlöny gyűjtése a harctéren levő aradi csapatoknak.)

Arad, március 22.

Az aradi közönség szíve tuláradó szeretettel és megértő készséggel nyílt meg a háboru nehéz hónapjai alatt minden kérő kopogtatásra, minden nemes cél érdekében. Megértették az itthonmaradottak, hogy a szeretet és mindaz, amit a szeretet nevében adni lehet: ez a harctérről távol levők fegyvere a nagy háboruban. És ez a szeretet, amely támogatja a családfő nélkül maradtakat, amely spóolja a kimerülten, sebesülten hazakerülőket, amely minden háborus jótékony célra odaadja filléreit: ez a szeretet erős várként áll a harcolók mögött. Ez a megértő szeretet gyulad lánggra most is az aradi közönségben, amikor teli kézzel adják az *Aradi Közlöny* hívására a husvétra szánt szeretet ajándékot harcban levő aradi katonáink számára.

Ezrével hullnak-halmozódnak a könnyű, illatos cigaretták, amelyeket azért kértünk, amelyeket azért adnak, hogy majd a feltámadás ünnepén a Kárpátok havas ormai alatt aradi bakák, aradi huszárok méltóan álljanak a hamvadó dohány füstjén és lássák álmodozva föltámadni egy percre a szeszélyes füstgomolyagokban az otthon képét. Az ott-

honót: ahonnan szerető szívek küldik ezt a figyelmes kis ajándékot.

A vasárnap megindított gyűjtésben ma a következő adományok érkeztek:

Lészai Sándor	8000	cigaretta
Rényi Miklósné	1200	"
ö.zv. Weiler Rezsőné	1200	"
Mayer Miksáné és Fischer Irén	1000	"
ö.zv. Buba Alajosné	700	"
		és egy csomag dohány
Antalné Ábrahám		
Ilona	500	cigaretta
Tanffy Ida	100	"
ö.zv. Tolnai Jánosné	2	csomag szivar.

Az aradi katonáknak husvétra szánt cigarettá, szivar és dohány adományokat az *Aradi Közlöny* címére kérjük küldeni. Az északra együtt harcoló aradi csapatokhoz gondosan juttatjuk el a cigaretták ezreit, amelyek az itthonlevő kedves megemlékezését, jóleső figyelmességét adják, viszik hírül a harcoló aradi ezredeknek. Arad ajándéka legyen ez az aradi katonáknak és ne maradjon el a sorból: a cigarettákat töltögetők sorából egyetlen gyöngéd, finom női kéz sem.

Megkezdtek

az aradi háztartások összeírását.

(A liszt és kenyérszükséglet megállapítása. — A bejelentési lapok kitöltése.)

Az *Aradi Közlöny* tudósítójától.

Arad, március 22.

Arad város tanácsának az *Aradi Közlöny*-ben többször ismertetett rendelkezésére a rendőrség ma már megkezdte az aradi háztartások összeírását. Ez az első része ama munkának, amelynek az a célja, hogy Aradon mindenki a hatóság által megkapott két és egyharmad kilogrammnyi liszt és kenyér mennyiségét megkapja abban az időben, amikor lisztet csak hatósági utalvány ellenében lehet vásárolni a lisztet árusító üzletekben.

A város tanítói vállalták magukra, hogy a rendőrségnek segítségére lesznek és minden egyes lakást felkérésre, a családtagokat összeírják és a bejelentő lap kiállításának célját és módját megmagyarázzák.

Az összeírás célja az, hogy a tanács az így nyert statisztika alapján mindig ellenőrizhesse, vajjon nem jelentkeznek-e többen liszt és kenyér utalványért, mint amennyi a tényleges fogyasztó, mert ilyen utalványokat csak az összeírás lap ellenében adnak majd ki április elsejétől kezdve.

A bejelentő lapot, mint említettük, minden háztartásban leadják az összeírók. Akik ma nem kaptak, azok nyugodtan várhatnak, mert a lapok kiosztása a hónap végéig tart. A lapot a családfő tölti ki és a cédula jobb sarkán aláírja, a bal sarkán pedig a háztulajdonos a saját aláírásával bizonyítja a rovatoknak az igazsághoz mértén történt kiállítását.

A rovatokból az tűnik ki, hogy mindenkinek joga van lisztet és kenyeret kérnie. A mire szüksége van azt a rovatot tölti ki és és pedig úgy, hogy a megfelelő helyre egy függőleges vonást húz. Akinek mindkettőre szüksége van az ezt a rovatot tölti ki. Az utalványok is kétféle dolog vásárlására jogosítanak

és aki milyen bejelentő lapot állít most ki, olyan utalványt kap. Az olyan ház részére, ahol a háztulajdonos nem lakik Aradon és így a lakóknak nem lenne módjában a háztulajdonossal a bejelentőlapot aláírni, a rendőrkapitányi hivatal az összeírás igazolványt hivatalból állítja ki. Tehát ahol házigazda nincs, ott ezt az összeírónak tudomására kell adni, mert a háztulajdonos aláírása nélkül felmutatott összeírás lap érvénytelen lévén, később, az utalványok kiosztásánál lenne vele kellemetlenség.

Március hónap végéig kell a tanács rendelkezése szerint a háztartások összeírását befejezni és április elsőjén megkezdik a lisztutalványok kiosztását. Az összeírás lapot azonban nemcsak az utalvány átvételéig kell megőrizni, hanem továbbra is, mert az utalványok csak két heti érvénnyel bírnak és valahányszor ilyeneket valaki a kiosztó helyeken kérni akar az összeíró lapot fel kell mutatnia.

A liszt utalványok kiosztása kerületenként fog megtörténni. Ugy értesülünk, hogy kilenc kerületre osztják a várost. Minden kerületben egy városi főtisztviselő emóklésével működő bizottság lesz, amelynél az összeírás lappal jelentkezni kell. A bizottság működési helyét majd hirdetmény útján tudja meg a közönség. Minden utca egy ilyen helyhez lesz kiosztva és az utca lakói máshol utalványt nem kaphatnak.

Amennyiben a bejelentőlap tulajdonosa lakását az egyik utalvány-kiosztó körzetből a másik körzetbe helyezi át, az elköltözést és beköltözést mindkét utalvány-kiosztó helyen bejelenteni köteles.

Azok, akiknek háztartásában hosszabb időre elégséges kenyér és főző liszt van, kötelesek ezt Lőcs Rezső helyettes polgármester-nél bejelenteni. A nullás liszt bejelentése nem szükséges, mert április elsőjével ilyen lisztet úgy sem árusítanak, tehát a lisztutalvány ilyennek vásárlására nem is ad alkalmat. A bejelentés már megkezdődött és ma körülbelül 60 métermázsát irtak össze. Megjegyzendő,

hogy a tanács ezt a lisztet nem rekvirálhatja és el nem veheti. Egyedül az a cél, hogy azok, akiknek elegendő lisztjük van, ne vegyék igénybe a hatósági lisztet.

Akinek sem lisztre, sem kenyérre szüksége nincs, a bejelentési lapot sem kitölteni, sem bemutatni nem tartozik.

A liszt árusítása az utalvány vásárlás idején is úgy történik, mint ma. Mindazok, akik most is foglalkoznak lisztelárusítással, a jövőben is árusíthatnak. A lisztet az aradi mal-moktól kapják a tanács által megállapítandó mennyiségben, később pedig annyit, amennyi lisztutalvánnyal el tudnak számolni.

Románia kívánja

a hármasszövetség győzelmét.

(Carp Péter agitációja. — Küzdelem Besszarábiáért.)

Távirati tudósítás.

Bukarest, március 22.

„A románok osztrák-magyar monarchiában eimen Carp Péter a következőket írja a Moldova negyedik számában:

Már megállapítottuk, hogy az oroszok győzelme Romániára nézve a besszarábiai, bukovinai, máramarosmegyei és bánáti román elemek végleges elvesztését jelentené. Másrészt utaltunk arra, hogy Németország győzelme Besszarábia felmentését és gazdasági függetlenségünk fennmaradását eredményezné.

Most lássuk mi volna a helyzete és jövője a mi véreinknek, a hármasszövetség győzelme esetén.

Ma látjuk, hogy a Kárpátokon túl a románok nemzeti ideáljaikban egyre erősödnék, mialatt a Pruthon túl a halál elfojtott szava hangzik. Ez biztosítja, hogy a monarchia győzelme, tekintettel a harcba vonult románok loyális magatartására, csak további jogokat fog részükre eredményezni. Abban a pillanatban, amikor a Kárpátokon túl élő románok életüket és vagyonukat ugyanazon hősiességgel áldozzák a közös hazáért, mint a magyarok, nem lesz meg nekik az a joguk, hogy miként a harctéren az ellenség golyói előtt, azonképen a kivívott győzelem után majdan a törvény előtt is azonos jogok legyenek?

A helyzet ilyen alakulta esetén Romániának is lesz egy szava a dolgokhoz, anélkül, hogy azzal vádolhatnának bennünket, hogy szomszédaink belügyeibe avatkoznak.

Akármielyen fényesnek is képzeljük el a hármasszövetség győzelmét, mégsem fogadjuk el azt a feltevést, miszerint Oroszország ebből a háborúból annyira összezeruzva kerüljön ki, hogy a konfliktus valamikor ismét fel ne ujlhasson.

Nagy elővigyázatosságra van szükség, és egy véd- és dacszövetségre a központi hatalmakkal Stockholmból egészen Konstantinápolyig. A mi belépésünk ebbe a szövetségbe oly értékes lesz, hogy ezzel a magyarokat megfogjuk győzni arról, hogy relik meg kell elégedniük azzal, hogy az ő románjaik csak jó honpolgárok, de nem egyben magyarok is.

A helyzet tehát ez lesz: Románia megerősödik Besszarábiával, a hegyeken túl élő románok feldarabolását elkerüljük és hozzájárulunk új jogaik kivívásához.

Az aradi pékek naponta egyszer süthetnek zsemlet.

(A péksütemény és az uzsonnakávé. — Van elég tej Aradon.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

Akik itthonmaradtak... a gyengék, öregek vagy gyermekifjak, és a nők, lassan-lassan valamennyien közelebről tanulják megismerni, mi is ez a háború. Az áldozat, amit ők hoznak, milyen oszékély ahhoz képest, amit a hadbanálló katonák adnak, s az apró nélkülözéseket, a megszokott kényelemről való lemondást még csak nem is lehet összehasonlítani: fagyot, hideget, éhséget, testi fájdalmat, lelki megrázkódtatást hősiessé tűrő katonáink szenvedésével. Nem zúgolódott senki, amikor a terített asztalról eltűnt a fehér kenyér, és nem fog panaszkodni a közönség amiatt se, hogy holnaptól kezdve nincs többé péksütemény Aradon. A reggeli és az uzsonna kávé mellől elmarad a ropogós kifli, a finom császár-zsemlye, s a pékművészet egyéb ingerlő remeke. nem marad más, csak az egyszerű vizes zsemlye. És akinek esetleg nem fog izleni ez a legközönségesebb péksütemény, gondoljon arra, hogy a Kárpátok tövében élet-halál harcunkat vivő vitéz fiaink százezrei milyen boldogok lennének, ha minden reggel vizes zsemlyét aprithatnának kávéjukba.

Megírta már az Aradi Közlöny vasárnapi számában, hogy az a miniszteri rendelet, a mely kötelezővé teszi a kevert kukoricaliszt használatát, egyúttal azt is jelenti, hogy finom pék és cukrászsüteményeket sem szabad ezen túl készíteni. A rendelet ugyan világos szavakkal nem mondja ezt ki, és egy későbbi szakaszában olyan passzus is van, amely félreértésre adhat alkalmat, s így az iparhatóság maga is bizonytalanságban volt afelől, szabad-e még a pékeknek finom süteményeket csinálni. Egyelőre nem tiltották meg a sütemények készítését, míg a kérdést felsőbb helyről meg nem oldják. Mára azután tisztázódott a helyzet. A rendőrség kérésére az aradi Kereskedelmi és Iparkamara táviratilag fordult az illetékes miniszteriumhoz, ahonnan ma a következő válasz érkezett:

Kiflit és máé péksüteményt előállítani nem szabad, csupán vizeszsemlyét finom tészta, vagy főzőlisztből naponta egyszer a közigazgatási hatóság által megállapítandó időben. Budapesten a 4 filléres vizeszsemlyének 30 gramm súlyának kell lenni.

A táviratot a Kereskedelmi és Iparkamara szonnal elküldötte Bittner Róbert helyettes rendőrőrkapitánynak, az iparhatóság vezetőjének, aki a pékeknek tudomására fogja hozni, hogy ezentul csak vizes zsemlyét szabad sütniük. Az időpont megállapítására nézve az iparhatóság azt fogja javasolni a tanácsnak, hogy a pékek este tíz órától reggel tíz óráig süthessenek, vagyis, hogy reggelre legyen friss sütemény.

Budapesten tudvalóvólag a tejhiányra való tekintettel, a lapok arról írtak, hogy a fehérkávét is korlátozták, s a fővárosi kávéházakban ezentul majd csak délelőtti tíz óráig lehet fehér kávé kapni. Ma Aradon is azt beszéltek már, hogy holnaptól kezdve az aradi kávéházakban is életeléstetik ezt az intézkedést, amely az annyira megszokott délutáni uzsonna kávé intézmények kimúlását jelentene, azonban a hírszerelés auptalanul bizonyult. Megkérdeztük az aradi kávéházak ve-

zetőit, akik egybehangzóan a következőket mondták:

— Egyelőre szó sincs róla, hogy vendégeinknek ne adhatnánk a nap bármely szakában fehér kávé. Tejszállítóinktól akadálytalanul megkaptuk idáig a naponta szükséges tejmennyiséget és nincs tudomásunk arról, hogy ez a helyzet megváltozott volna.

Brasch Simon, az aradi tejesarnok tulajdonosa a következő nyilatkozatot tette ebben a kérdésben az Aradi Közlöny munkatársa előtt:

— Az utóbbi időben száj és körömfájás lépett fel Aradmegye tehénállományában, aminek következménye volt, hogy a tehének tejelőképessége csökkent. A tejhiány azonban egyáltalán nem olyan nagymértű, hogy komolyabb aggodalomra lenne ok, a kávéházak is rendszeresen megkapják napi tejszükségletüket. A tej nagy részét különben a kórházak szokták kapni, minthogy azonban most alig ápolnak bennük, betegeket, a kórházak sem veszik igénybe. Ismétlem, tejszükségről nálunk egyelőre nem lehet beszélni, a közönség szükségletének fedezésére elegendő tej van.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: Tanay Frigyes második felléptével: Timár Liza.

Szerda: Tanay Frigyes utolsó felléptével Tatarjárás, operette.

Csütörtök: délután Koldus diák, operette. Este: Vörös ördögök, operette.

Péntek: Tejesen új betaulással: Tiszt urak a zárdában, operett, először.

Szombat: Tiszturak a zárdában, operett, másodszer.

A Gólem bemutatója az Apollóban.

— Bibliai filmtétel 5 felvonásban. —

Még a mai háborús időben sem szabad áttekinteni azon a nagyszerű kultúreseményen, amit „A Gólem” bemutatása hozott az aradi mozibajáró közönség számára. A kinematográfia művészi csodával lepte meg a világot, amikor ezt a szenzációs filmet átadta a nyilvánosság. Minden elfogultság nélkül megállapítható, hogy a legtekélyesebbnek hitt filmyár sem produkált egyetlen filmet sem, amely a színházak játékában, a rendezés nagyszabású voltában és a mese szindus pompájában még csak közel is állana a Gólemhez.

Wegener, Reinhardt e világűrű művésze csodálatosan nagy alakítású nyújt „A Gólem” címszerepében. Aki csak egyszer látta is a Gólemet, sohasem fog megfeledkezni Wegenerről. A férfias, komoly bánatot, az ébredő szerelemet, a tragikus és téktelen szenvedélyeket grandiózus tónussal interpretálja. És amikor a Gólem agyagmellében zakatolni kezd az agyagszív, amikor ez a zord és esetlen báb szerelemre gyullad, meg kell, hogy rezzenjen a szív mindenkiében. Wegener csodálatos játéka oly magasztossá avatja ezt a jelenetet, amilyenné színessé még nem tett gondolatot soha.

Minden színész mestersen játsza a maga szerepét, mindegyikük a berlini Deutsches Theater előkelő művésze. Heinz Gaban, a zsidóhódító szerepében, Lydia Salmonova mint zsidóleány, Alfréd Blümmner, mint tudós: csupa mesteri alakítást produkálnak.

A fantasztikus jelenetekhez az óségi, prágai ghetto utcai szolgáltatnak hátteret. Az egész darabnak még a milője is stílusos.

Az Apolló a Gólem bemutatásával olyan elismerést és hírnevet szerz magának, amit elvitatni tőle nem lehet. A mai premier-napon,

íval az előadás előtt, minden jegy elfogyott s az emberek nagy tömegei kénytelenek voltak belenyugodni abba, hogy a mozi leggrandiózusabb kultúreseményét a második, vagy a harmadik napon nézhessék meg.

* Tanay Frigyes vendéjátékában gyönyörködhetett ma az aradi publikum. Aki nem ismerik rendkívül sokoldalú tehetségét, azok a mai este után azt hihetnék, hogy Tanay par excellence vigjáték-színész, aki utóérhetetlenül komikus, groteszk mozdulataival, arcijátékával, de még hangjával is halálra kacagtatja publikumát. A közönség egész este rendkívül melegen ünnepelte s nagyon sokszor hívta a lámpák elé.

* A színház hírel. Tanay Frigyes, a színházak vendégművésze ma a Timár Liza Kungrófjában lép fel másodszer. Ez az alakítása olyan megkapó és tökéletes, hogy a Vigaszínház törzs közönsége a legnagyobb elismeréssel adózik Tanay művészetének. A darab többi szereplői a régiok maradnak. Holnap szerdán lép fel Tanay utójára a Tatarjárás Lörentey szerepében. A Tatarjárás budapesti nagy sikerében Tanaynak is nagy része van, mert az ő alakítása egyszerűen mesés, minden szava, minden mozdulata a legapróbb részletig átgondolt és így előreláthatólag az aradi közönségnek is alkalma lesz egy minden ízében tökéletes alakításban gyönyörködni. Az operett többi szereplői Pataky Vilma, Sz. Rontay Boriska, Heppesné, Gyöző, Deli, Jaray, Kertész stb. — Tiszt urak a zárdában. Az operett személyzet minden idejét felhasználja, hogy a hét folyamán színre kerülő operettet minél tökéletesebb előadásban hozza színre. Az operette, mely bő alkalmat nyújt ugy az énekesnőknek, mint az énekeseknek tehetségük és művészetük csillogtatására, kiválóan elsőrendű szereposztásban kerül színre. Pataky Vilma és Szabó Miji két zárdabeli növendékét játszik, míg a primadonna szerepeket, a mennyiben az operettben a férfi szerepekre van bázisozva a főszűly, Járai és Barics játszik. A többi szereplők K. Pongrác Matild, Polgár, Herold, Benkőné, Földiuszné Virág stb. — Előkészületben Papa kedvence, a Magyar színház szenzációs énekes bohózata.

* Aradi színészek Békéscsabán. Az aradi Nemzeti Színház néhány elsőrendű tagja látogatott el a hazafias jótekonyság szolgálatában csütörtökön és pénteken Csabára. A vállalkozás — mint a békéscsabai lapok írják — teljes sikerrel járt ugy erkölcsileg, mint anyagiilag. Csütörtökön az Edes otthon került színre. Nagyon tetszett a vigjátékban különösen az igazgató, Szendrey Mihály, továbbá Varnay Jenő, Deli Lajos, s a nők közül pedig K. Kápolnay Juhász, L. Kiss Mariska és Futop Irma alakítása. Pénteken a társulat, Hajó Sándor „Déliháb-utca 7.” című vigjátékát adta elő. Ebben különösen Heppesné, Borosnyai Kötő és Kertész Dezső emelik ki az együttesből. A két előadás szép jövedelmét hozott a Vörös Kereszt Egylet csabai fiókjának.

— Szendrey Mihály színtársulatának egy részét látva — írja az egyik békéscsabai lap — eszünkbe juttatja, hogy az Aradhoz való közelségünk lehetővé teszi azt, hogy ne Miklósy, Kiss és más, ezekhez hasonló társulat, hanem az aradi színtársulattal kellene szerződnie a színügyi bizottságnak, hogy Csabán, legalább évente 3 hónapon át játszassanak az aradi színészek.

* A nagy háború. Serényen folynak az előkészületek, hogy a világháborúnak az a nagy korrajza, mely „A nagy háború” írásban és képben” címmel az Athenaeum kiadásában füzetekben fog megjelenni, e hét végén megindulhasson. Így például lázasan dolgoznak a reprodukáló műhelyek a sok színes és mélynyomású műmelléklet sokszorosításán is s már az e hét végén forgalomba kerülő első füzet kőpanyaga is demonstrálni fogja a munka illusztrálásának nem mindennapi értékét. A nagy háború egyébként nem folyóirat lesz, hanem egy összefüggő rendszeres nagy munka, amely 50 füzetben fog befejezést nyerni. Ez az impozáns anyag két részre lesz osztva s a két rész füzetet netenként felváltva fognak megjelenni. Egy füzet ára negyven fillér lesz.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes költészkönyvtárára.

Przemysl orosz kézre került.

(November 14. — március 22. — Négy és fél hónapos ostrom története. — Aradiak a várvédőseregben.)

Távirati tudósítás.

Budapest, március 22.

Százharminctét napi ostrom után az erősségek erőssége: Przemysl, amely alatt az első ostromnál tízezrével hullottak az oroszok, az ellenség kezébe került. Az első hivatalos jelentés, amelyet lapunk más helyén közlünk, tudatja, hogy a hősiessen védekező vár hősiessen esett is el. A várvédők élelmiszer-készlete elfogyott és miután az utolsó kirohanás sikertelen volt, mert erős ellenséges csapatokra talált: három nappal a kirohanás után Kuzmanek tábornok romokba döntve robbanószerével a csodálatos védőműveket, beszüntette a védekezést. Przemysl elesett.

A várostrom történetének adatai a hivatalos jelentésekből következnek:

November 11. A várat ismét körülzárják az oroszok.

November 15. A vár védelmét, mint az első alkalommal is, a legnagyobb aktivitással intézik. E napon egy nagyobb kitérésben a védősereg a körülzárókat északi irányban egész Rokietnicáig szorították vissza. Csapataink ez alkalommal csak minimális veszteséget szenvedtek.

November 20. Az ellenség azon vállalkozása közben, hogy a vár déli frontjának nagyobb csapatokat vonjon közel, súlyos veszteségeket szenvedett.

November 23-án jelentik: november huszadikán a védősereg egy kirohanása a vár nyugati és déli frontjától messzire visszanyomta az ellenséget. Az ellenség most lőtávolon kívül tartózkodik.

December 1. Az ellenség megkísérelte a közeledést a vár északi előműveihez, de csapataink ellentámadása elűzte őket onnan.

December 2. Az ellenség a legutóbbi balsikerek óta passzív viselkedik. Aviatikusok eredmény nélkül dobtak le bombákat a várra.

December 11. Przemyslt az ellenség csak körülzárta, de nem támadja. A mindig vállalkozó szellemű várórség majdnem minden nap kitérésekkel nyugtalanítja a vasgyűrűtől tiszteletteljes távolban álló ellenséget.

December 12. A przemysli védősereg legutóbbi kitérése alkalmával 700 oroszot ejtett foglyul s tízezer gépfegyvert zsákmányolt igen sok municióval.

December 16. A przemysli védősereg ismét nagyobb kitérésre vállalkozott, amelynek alkalmával különösen a magyar honvédek tüntek ki, akik egy drótsóvénnyel megerősített ellenséges támaszpontot rohammal elfoglaltak. Mint rendszeren, ez alkalommal is foglyokat s zsákmányolt gépfegyvereket hoztak vissza magukkal a várba.

December 18. A vár hősi védőserege a távoli előtereken folytatta csatáit.

December 19. A przemysli védősereg kitérésnél harcoló csapatai feladatuk befejeztével az ellenség által nem háborgatva néhány száz fogollyal ismét visszatért a várba.

December 22. A vár előterein folyik a harc.

December 31. Przemysl előtt osztrák-magyar uniformisba öltözött orosz patrult fogtak el.

Március 4. Przemysl előtt nyugalom van.

Március 20. Hosszu idő után tegnap ismét kirohanást intézett Przemysl hősi védő-

serege, ezután keleti irányban. Nagy tularót konstátált a több órási harc után visszavonult a gyűrűvonal mögé.

A feladott várban, mint ismeretes, aradi katonák is voltak, még pedig a honvédséghez tartozók, a kik magukról igen sokszor adtak életjelt az aradi lapok útján is. A várban volt többek között Tuzsár László alezredes, Thomay Frigyes hadnagy, Neuman Oszkár önkéntes, Molnár László gyógyszerész, Gara Ármán dr. hadnagy, Frank József tizedes (eukrasz) Tóth Béla egyéves önkéntes, Leopold Rezső honvédtizedes (kereskedősegéd), Kornis Árpád egyéves önkéntes, Ferenczy István zászlós, Lázár Jenő fogtechnikus, Szegfű Miksa zászlós.

Tanay és a lengyel báró.

(Az eltevedt utas. — Egy vidám eszaka története.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

Másfél órási késéssel érkezett be tegnap Aradra a budapesti gyors. Az utasok közt volt egy elegáns öltözöt, szőke fiatalember, a ki leszállva a vonatról meglepődve nézett körül, a mikor meglátta az állomásépületen a táblát:

ARAD

Az elegáns, szőke utruhába öltözött fiatalember idegesen szaladt végig a peronon, megfogott egy vasutast és törő németességgel annak akart valamit magyarázni:

— Ich wollte nach Temesvár. Wie komm ich nach Arad? Ich wollte nach Temesvár!

A vasutas végigustrálta az idegent aztán nemegyszerűséggel felelt:

— Nach Temesvár — nem lehet! Majd csak holnap!

Az idegen mindebből csak a tagadó fejbólintást értette meg s most már még idegesebben vakkarta a fejét.

— So ein Pech — mondotta — ich muss nach Temesvár! Was mach' ich jetzt in Arad? So ein Pech!

Tanácslanul nézett körül, mint a ki azt sem tudja, hogy mihez kezdjen. Ebben a pillanatban egy magas és elegáns ur lépett hozzá s előzékeny szavakkal szólította meg:

— Látom, hogy ön idegen s valószínűleg eltévesztette a vonalot. Engedje meg, hogy felajánlom a szolgálataimat és kalauzoljam. Tanay Frigyes vagyok, a Vigszínház tagja.

Az idegen egy percre meglepődve nézett, aztán átnyujtotta a névjegyét:

Baron Stanislaw von Horoch

Az uton a bérkocsiban talán kissé idegenkedve s tartózkodva indult meg a beszélgetés. Az előzékeny és udvarias művész s az idegen, a kinek segítségére sietett: mindketten érezték a helyzet félszeg voltát, mindketten tudták, hogy a mai világban minden idegennel szemben nagyon

elővigyázatosnak kell lenni. A báró ezért mindjárt szinte természetesen szöve a beszélgetésbe, előszedte tárcájából igazoló irásait, mindjárt egyszerre négyet is, a melyekből kitűnt, hogy Horoch bárónak földbirtoka van Stanislaw mellett, a háboru kitérése óta mint tartalékos ulánushadnagy küzdött, megsebesült s most, felépülése után egy lóvászáró bizottságba küldték ki Temesvárra.

— Pech hab' ich gehabt! — magyaráta ezután tovább: Reggel Budapesten a szállóból elindult, a gummirádlis azonban a nyugati helyett a keleti pályaudvarra vitte s így a szaged-temesvári helyett a szolnok-aradi gyorsra ült fel. Az igazi pech azonban abban nyilvánult meg, hogy a gyors egy órási késéssel érkezett meg s így a temesvári csatlakozást is elkéste.

— So ein Pech! — ismételte a kis báró, amikor a szállóban letették podgyászukat s elindultak autót keresni, hogy kellő időben még is Temesvárra érkezzék. Autót ugyan nem találtak, de közben láthatta a báró a színlapokat, a hirdetőoszlopok plakátjait és a színház előtti transparenst, valamint a jóhangzásu nevet: Tanay Frigyes s így meggyőződhetett, hogy bájós és kedves kísérete legalább olyan — előkelőség, mint ő.

Színház után kis társaság verődött össze a Vadaskürt éttermében, a társaság középpontjában Tanay és a lengyel báró.

— Fiuk — adta ki vacsora közben a jelszót Tanay — ez a kedves fiu véletlenül közénk vetődött. Olyan árván, egyedül, gyámoltalanul állott ott kint az állomáson, hogy meg kellett rajta könyörölnöm. Fiuk, ha már köztünk van a báró, tegyük kedvessé neki ezt az éjszakát, hogy egyhamar ne feledhesse el!

Általános helyeslés követte a szavakat, egy perc múlva már ott gyöngyözött a pezsgő a poharakban s Tanay az első poharat lendületes, szép, szívből jövő szavakkal a lengyel-magyar barátságra, testvériségre ültette. A cigány rázendített s az egész publikum állva énekelte végig:

— Jeszcze Polska nye zginelya!

Tombolva és leikeseledve énekelte mindenki, nincs veszve még Lengyelország. Aztán tizes csárdások következtek, egyik kedvelt színészünk bájós felesége tanítgatta a kis lengyelit a magyar táncokra, a báró viszont a lengyel mazurkát mutatta be. Azután Tanay énekelte magyar nótákat. Aki még nem hallotta Tanayt magyar nótákat énekelni, az nem is tudja, mennyi bánat, mennyi szomorúság, mennyi szenvedély, temperamentum, kitörni készülő vágy, zabolátlan jókedv van egyszerre azokban a kis, naiv négyesoros versszakokban.

És cigányzene, pezsgő-nóta mellett telt az idő s sűrűn hangzott fel a bárónak szólásmóddá lett felkiáltása:

— Pech haben wir gehabt!

Reggel az egész kis társaság kikísérte a népszerű szőke lengyel bárót a temesvári vonat-hoz. S amikor a kimondhatatlan nevű Zdzlaw felszállt a fülkébe, rózsás kedvvel még visszakiáltotta a bucsuzóknak:

— Pech hab, ich gehabt! De azért — szerdán visszajövet eljövök egy napra Aradra!

Kitüntetett katonaeorvosok. A király az ellenséggel szemben vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül Moga György dr. aradi főtörzsorvosnak, a 8/7 táborig kórház parancsnokának a Ferenc József rend lovagkeresztjét a vitézségi érem szalagján adományozta, Nistor Pompilius dr. 33. gyalogezredbeli tartalékos főorvosnak pedig az ellenség előtt vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a legfelsőbb dícsérő elismerés tudtul adását rendelte el.

H I R E K.

— A vasárnapi hivatalos jelentések. Hőfer altábornagy vasárnap ezt a jelentést adta ki:

— A Kárpátokban tegnap az orosz szoros és a Koniczna-nyereg között levő arcvonalon heves harcokra került a sor. Már a hónap 20 ára virradó éjjelen megkísérelték ellenséges csapatok, hogy meglepésszerű előnyomulással egyes támaszpontjainkat elfoglalják. Mindenütt nagy veszteségükkel vertük vissza őket. A reggeli órákban az orosz támadások nagyobb arányokban megismétlődtek: a kifejűdő harcok egyes szakaszokban egész napon át tartottak. A San melletti Smolniknál és Alsópagonynál levő állásaink ellen előnyomult orosz erők az est beálltaig visszavertük. 1070 embert elfogtunk. A többi arcvonalon semmi lényeges esemény nem történt.

A német nagy főhadiszállás ezeket adja közzé a március 21-i jelentésében:

Nyugati hadszíntér: Yperitől délkeletre egy angol légi járműt elűztünk, utasait foglyul ejtettük. A franciáknak két kísérlete, hogy a Loreto-magaslat deli lejtőjén általunk március 16-án elfoglalt hadállást visszafoglalják, megghiúsult. A soissons-i székesegyházon, amelyről a genfi lobogó lengett, egy francia megfigyelő állomást ismertünk fel, tüzelés alá vettük és eltávolítottuk. A Champagneban Beau-Sejourról északra csapataink árkászai sikeresen működnek és több francia árkot megsemmisítettek. Közben egy tisztelet és 299 főnyi sebesültet francia légénységek elfogtunk. A Reichsackerkopt teljelen két alpesi vadász-zászlóalj által vitélül védett állást tegnap délután rohammal bevettünk. Az ellenségnek súlyos veszteségei voltak. Három tiszte, 250 főnyi légénysége, három géppuskája és egy aknavetője kezükre került. A franciák elleni támadásait visszavertük. Hogy a francia repülő Schlettstadt elzászi nyit várossal szemben elkövetett embertelenségeire méltóbb választ adjunk, a múlt éjjel Paris erősségére és Compiègne vasúti gőpontra léguajokból néhany nehézsúlyú bombát dobunk le.

Keleti hadszíntér: Omulew és Orzye közt az oroszok egy támadását visszavertük, miközben két tisztelet és hatszáz főnyi légénységet elfogtunk. Az oroszoknak Jednorozek elleni intézkedései támadása tüzelésünkben összeomlott.

— Róka József pénzügyigazgató őszszel távozik Aradról. A Turista-Egyesület közgyűlésén nagy feltűnést keltett, hogy Róka József pénzügyigazgató lekötött tiszteről azért, mert elköltözik Aradról. Mint értesülünk, Róka távozása egyelőre nem áll küszöbön, hanem körülbelül háromnegyed év múlva fog bekövetkezni. A pénzügyigazgató ugyanis bevételei szolgálati évének betöltését a magasabb rendfokozatba való kinevezését, ami szeptember-október havában esedékes s akkor benyújtja nyugdíjazása iránti kérvényét és Budapestre költözik. Erre való tekintettel már most lekötött a Katolikus Körben és a Turista-Egyesületben, továbbá más egyletekben viselt tisztségeiről.

— Aradmegye és az élelmiszerkivitel. Az Aradi Kereskedők Köre legutóbbi választmányi ülésén szövé tették, hogy más szomszédos megyék példájára Aradvármegyét is föl kellene kérni oly intézkedésre, a melylyel az élelmiszerek kivitelét a vármegye területéről eltiltja. A kör vezetősége e tekintetben érdeklődött a vármegye illetékes köreibenél, a hol azt a felvilágosítást kapta, hogy ily intézkedés kormányhatósági jóváhagyására nem lenne kiút. A hol eddig akár vármegyék, akár községek az élelmiszerkivitelét eltiltotta, ott az illetékes minisztérium feloldotta a lokális tilalmat, miután ilyen tekintetben csakis az egész orszagra kiterjedő kormányrendeletnek lehet érvénye.

— Harminchármasok veszteséglajstroma. A március 20-án megjelent 145. számú veszteségkimutatást igazán ez a név illeti meg. Halott, sebesült, fogságba került magyar tisztjei közt alig akad kettő, aki nem harminchármas. A veszteség lajstromnak ez a kimutatása azonban már az időmosta múlté. A sebesült tisztek legtöbbje meggyógyult, akad olyan is, aki behalt sebébe, vagy felgyógyulása után már másodszor is megsebesült, sőt el is esett, mire az első 33-as veszteség kimutatása a hivatalos retortákön a közlésig eljutott ezzel a névsorral:

Megsebesült: Bőjthe Pál 33. gye. százados, Braia János 33. gye. tart. zászlós, Cordercea Sabin 33. gye. hadn., Dömötör László 33. gye. tart. zászlós, Dragoi Sándor 33. gye. főhadnagy, Eitel Károly 33. gye. száz., Ernyai Béla 33. gye. tart. zászlós, Graszel Gyula 33. gye. tart. zászlós, Grell Hermann 33. gye. százados, Győrössy Endre 33. gye. tart. hadapród, Halász Imre 33. gye. tart. hadnagy, Heim Gyula 33. gye. tart. zászlós, Husz Sándor 33. gye. tart. zászlós, Kalmár Béla 33. gye. tart. hadn., Karácsonyi Gyula 33. gye. tart. zászlós, Kovács Antal 33. gye. tart. zászlós, Kron Ede 33. gye. tart. zászlós, Pecurac Brutus 33. gye. tart. hadnagy, Popper Sándor 33. gye. tart. hadapr., Rácz Gyula 33. gye. tart. zászlós, Sehr István 33. gye. tart. hadn., Stampf János 33. gye. főhadnagy, Szél Aladár 33. gye. tart. hadapród, Tesits Milovoj 33. gye. tart. hadnagy, Thal Rudolf 33. gye. hadnagy, Tullits László 33. gye. százados, Ullmann Valdemár 33. gye. tart. hadnagy, Zeissler Sándor 33. gye. tart. hadapród.

Meghalt: Roitan Tivadar 33. gye. tart. hadapród, Sarlot István 33. gye. tart. hadapród, Weinoz Rezső 33. gye. főhadnagy.

Hadtogságba jutott: Botta Miklós 33. gye. hadapródjelölt őrm., Gyenge Zsigmond 33. gye. hadn., Rótháti Kóvér János 33. gye. tart. zászlós.

— Hazug hírek a bolgár király elleni merényletről. Bukarestből jelentik: Azok az ismert balkáni források, a melyekből a háború kitörése óta a legképtelenebb és legtendenciózusabb hírek származnak, úgy látszik megint működésbe léptek. Erre való legalább a román konzervatív párt egyik hivatalos szócsövének, a Steagunak alábbi közleménye.

— A görög lapok újabb egész csomó fantasztikus hírt kürtöltek világgá. Tegnap például azt jelentették, hogy Szófiában koronatanács volt, a melyen Radozlawot miniszterelnök ajánlatot tett Bulgáriának az ententehoz való csatlakozásra és Törökország megtámadására. Ez az ajánlat a görög forrás szerint a bolgár politikusok helyeslésével találkozott Ferdinánd cár kifejezte azon nézetét, hogy Bulgária ne Törökországot, hanem Görögországot támadja meg és erre a bulgár kabinet beadta lemondását. Mindezek a híresztelések azonban közönséges kitalálások, amelyeknek semmiféle alapjuk sincsen, csak arra alkalmasak, hogy a tévuttra vezetett nyilvánosságot felizgassák.

Tegnap Bukarestben, az a hír terjedt el, hogy a bolgár királyt meggyilkolták. A Capscha kávéházban, ahol a politika a leginkább dühög, még részleteket is tudnak erre vonatkozólag egyesek elbeszélni. A bolgár követségen azonban mindezen hírek hazugságoknak lettek bélyegezve. Maga Panaitesk, az államrendőrség vezetője is kijelentette, hogy a fenti híresztelésekből egy szó sem igaz.

— Halálozás. Szedő Gáspár, a Szedő Gáspár papirkereskedelmi r.-t. igazgatója tegnap este a fővárosban 48 éves korában elhunyt.

— A Körös áradása Aradmegyében. A Fehér-Körös az utolsó napokon szakadó eső és a délkeleti hegyvidéken feltornyosult hótömegek hirtelen olvadása következtében a 24 évvel ezelőtti szabályozása óta soha el nem ért és a körösmenti községeket veszélyeztető magasságra emelkedett. Vasárnap d. u. 2 órakor 640 c.-métert mutat a mérce, de az ármentesítő jelentése szerint még további 150 cm. áradás várható estig. Ujj János igazgató-főmérnök, Schmidt Elek és Risdorfer Gyula főmérnökkel az élén az ármentesítő társulat egész személyzetével permanenciában van. Csukay Gyula főszolgabíró pedig Kisjenő és Erdőhegy összes szekereit kellő felszereléssel dobszó útján a veszélyeztetett területre kirendelte. Szerencsére tegnap este megszűnt az eső és ma vorófenyes, kissé zimankós nap köszöntött be és így kedvező időjárás mellett remélhető, hogy a bős elem vízszintje lesz szorítható medrébe. A Fekete-Körös apadó tében van már és a 2 évvel ezelőtt elborított községeket veszély nem fenyegeti. Azonban annál nagyobb veszély fenyegeti Kerülő és Szapáriliget községeket. E két községnek egész határa, belvizei módfeletti áradása tolytán. Ugy a hatóság, mint az ármentesítő társulat az existenciájukban veszélyeztetett községek lakosaival karöltve minden óvintézkedést megtettük a tenyegető veszély elhárítására.

— Arad husszükséglete. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara tanácstermében ma délután Varjassy Lajos dr. titkár elnöklése mellett gyűlés volt, a melyen Arad lakosságának hus ellátásáról tanácskoztak. Az értekezleten a legnagyobb üzlettel bíró aradi mészárosok jelentek meg. Varjassy dr. és Lócs Rezső tanácsnok beszámoltak budapesti útjuk eredményéről, a mit a jelenlevők köszönettel vettek tudomásul. A jelenlevők ezután végleges nyilatkozatnak nyilvánították a várossal a konzorciumot és megállapodtak az összes részletkérdésekre nézve. Megállapodásukat a városi főügyési hivatalban szerződésileg fogják garantálni. A konzorcium egyelőre szeptember elsejéig való működésben állapodott meg, fölösztatását csak a városi közgyűlés mondhatja ki. Az állatok beszerzésére vásárlóbizottságot alakítanak, a ki-mérendő husárát pedig az ármegeállító bizottság fogja esetenként megállapítani. Annyit már most is közölhetünk, hogy Arad husszükséglete körülbelül négy hónapra biztosítottnak látszik. Azok a mészárosok, a kik a mai gyűlésen nem jelentettek meg, még néhány napig bejelenthetik a konzorciumhoz való csatlakozásukat az aradi Kamaránál. A konzorcium megállapodásai a sertés-, bárány- és birka vágásokra nem vonatkoznak.

— Előadás a jelzalogkölcsonokról. A József műegyetem közgazdasági fakultásán ma délután Steiner József műépítész tartott érdekes előadást a jelzalogkölcsonokról. A nagy szakértelemről és bő tapasztalatokról tanúságot tevő előadás folyamán végigvezette hallgatóit a jelzalogüzlet technikáján, majd bemutatta a jelzalogüzlet statisztikáját. Beszölt a nagyobb magyar földhitelintézetek forgalmáról és történetéről. Az előadást a szépszámu hallgatóság tapsal köszönte meg. A megindult vitához László Sándor műépítész, Heller Farkas dr. műegyetemi tanár, Varró István dr. és Mangold Béla szólottak hozzá.

— Hogyan bannak a hadbavonultak családtagjaival? A haroterről Soh. D. aradi szakaszevezetőtől kaptuk a következő panaszos sorokat:

Bátorkodom mellélkelve folyó hó 5-ikén kelt és ma érkezett levelet a tek. Szerkesztőségnek beküldeni azon kéréssel: szíveskedne a levél oda tartozó részének b. lapjában helyet adni. Kérésemet támogatva hivatkozok a közérdekre, mert mi itt a közérdekért szenvedünk, de mily szívvel és energiával szenvedünk és kövessünk el mindent, feláldozva vérünket, testi épységünket és életünket azokért, kik otthonmaradt családtagjainkkal úgy bannak, mint azt a mellélkelt levél mutatja, mely nem az első és egyedüli, hisz nekem Aradról már többet mutattak hasonló levelet.

A levélben, amelyet Soh. D. felesége küldött, így mondja el a szegény asszony a segélykiosztásánál átált szenvedéseit haretéren levő férjének:

Tegnap voltam pénzürt. Igazán szerettem volna, ha teát lettél volna, legalább hallottad volna, hogy mit csinált egy rendőr velünk. A legdurvább szavakkal szidott. Jaj istenem, csak már megszabadítana a jó isten ettől a kenyértől, több piszkot kapunk, mint a mennyit megér az egész. És milyen keservesen mentem én tol. Még a folyosóra sem engedtek, hanem kint álltunk az utcán két és fél órát. Oda rendeltek bennünket 1 órára és még se kaptuk ki a könyvet, csak fél négykor. Már a hideg lelt a nyomba, mire este 6 órakor haza érkeztem. Meglátszik, hogy nem vagyok itthon, azt teszik az asszonyokkal, a mit akarnak. Csak volna valaki, hogy írna a polgármesternek, hogy ne bánjanak úgy velünk, mint valami utcáról szedettekkel.

A két levélhez felesleges minden szó, kommentár.

— A hadijóltéti intézmények közös számolócédulái. A Vörös Kereszt, a Vörös Félhold és a Hadsegélyző Bizottság elhatározták, hogy minden eddigi hasonló akció beszüntetésével, közös új számolócédulákat bocsátanak ki, melyek mind a három felsorolt hadijóltéti intézmény jelvényét magukon viselik. Mind a három intézménynek vezetősége arra kéri a hazafias közönséget, valamint a hazafias társaságokat, vendéglősöket, kávéházakat, hogy ezeket a jövő héten forgalomba kerülő számolócédulákat a lehető legnagyobb mértékben igénybe venni szíveskedjenek. Ez a kérelem annál is inkább jogos, mert az újonnan kibocsátandó számolócédulákból eredő jövedelemnek minden egyes filiére a felsorolt három intézmény hazafias és emberbaráti céljaira fog fordíthatni. Aki ilyen számolócédulákat óhajt, legyen szives írásban vagy telefonon, de mindenesetre minden közvetítés kizárásával a Vörös Félhold Országos Bizottságának képviselőházi irodájához fordulni.

— A Vörös Félhold jelvényei, melyek kétségkívül a legszebbek az összes most forgalombahozott jelvények közül, most már elég nagy számban készültek el ahhoz, hogy az egész országban elterjeszthetők legyenek. A Vörös Félhold támogatására alakult Országos Bizottság kéri az érdeklődőket, azokat is, akik csak a maguk részére akarnak jelvényt vásárolni, de azokat is, akik a hazafias cél szolgálataiban ilyeneket esetleg árusítani szándékosznak, forduljanak az Országház épületében elhelyezett budapesti központi irodájához, mely utánvételt, vagy a darabonként egy korona árú és esetenként 25 fillér postadíjnak beaküldése ellenében a kívánt mennyiségű jelvényt szívesen szolgál.

— A Sirolin. Köhögésben, légcsőhurutban szenvedők újabban Sirolint használnak, mert a betegek és az orvosok tudják, hogy mily jó szer. Ma a Sirolin Roche már annyira elterjedt, hogy minden háznál található, ahol a meghűlések, a légzőcsövek betegségei, a skrofulózis stb. ellen védekezni akarnak. A Sirolin kellemes ívű s így a bonyolult szívesen beveszi. 8841.

— Az Aradi Autonóm Katolikus Kör március 21-én d. u. 4 órakor tartotta meg meglege érdeklődés mellett rendes közgyűlését, Urbán Péter báró világi elnök meglege hangu megnyitó beszédben vázolta azon hatásokat, melyeket a most dúló világháború a kör életére és szellemi tevékenységére tett. A tagokat a jelen néhez viszonyokkal kapcsolatban intenzív munkásságra kéri. Lejtényi Sándor főgimnáziumi tanár terjesztette elő ezután titkári jelentését. A pénztáros és számvizsgáló-bizottság jelentését Róka József alelnök olvasta fel. Simon Kálmán főgimnáziumi tanár a könyvtár állapotáról tett jelentést. A jelentéseket a közgyűlés egyhangú jóváhagyással fogadta el és a felmentést megadta. Ezután Lakatos Ottó dr. minorita rendfőnök és egyházi elnök mély gondolatokban gazdag beszédben fejtette azon feladatokat, melyek a katolikus társadalomra a már igen óhajtott békés állapotok után várnak. A világháború megtisztítja a levegőt s erkölcsileg emelkedett szellemi kornak kell elkövetkeznie, melynek regeneráló munkájában a katolikus körnek is jelentős szerepet kell betöltenie. A magyar társadalomnak felekezeti különbség nélkül kell a nagy újító munkára vállalkoznia az igazi nemzeti és általános emberi kötelességérzet tudatában. E cél érdekében legfőbb tényező a szervezethez, mert egységben az erő. A nagyhatású beszéd után a közgyűlés az új tisztikart és választmányt választotta meg: Elnök: Báró Urbán Péter. Alelnökök: Biró Albert, Burián János, dr. Háromy László, Gyulányi Rezső, Lőcs Rezső, dr. Monay Ferenc, dr. Mülek Lajos, Vásárhelyi József. Titkár: dr. Novák Elemér. Jegyző: Fischer Aladár. Háznagy: Radnóti József. Pénztáros: Szántó Mihály. Elnökök: Hollósy Jakab. Könyvtáros: Simon Kálmán. Ügyészek: dr. ifj. Lőcs Rezső, dr. Szalay Károly, dr. Velozov Géza. Számvizsgáló bizottság: dr. Baross Lajos, Hoffmann Antal, Korily Géza és a 60 tagú választmány.

— A hadifoglyok szibériai élete. Pétervárról jelentik: A Rjees egy cikkében, melyet a német, osztrák és magyar hadifoglyok szibériai sorsával foglalkozik, ezt írja: A viszony a foglyok és a lakosság között igen jó, mivel a foglyok jó emberek s általában hasznosak a bennszülött lakosságra nézve. Minden fogolytelenen virágozik a kereskedés és sok ügyes iparos van a hadifoglyok között. A foglyok nagy huzalmat mutatnak s értik a módját, hogyan tegyék magukat hasznosakká. Éttermeiket, kávéházakat, műhelyeket nyitnak s a fogoly orvosok kórházakban dolgoznak. Itt távol a háborútól a szenvedélyek megengyhültek s így a lakosság és a foglyok érintkezése is teljesen barátságos.

— A kiszuperáltak behívása. A honvédelmi miniszter rendeletet bocsátott ki, melynek értelmében a honvédség vagy a népfelkeltés legénységének állományába a mozgósítás óta aktív szolgálatra bevonult ama hadkötelesek, akik felülvizsgálaton alkalmatlannak találtak, ez év április hó elsőjére illetékes csapattestjeikhez tényleges szolgálatra behívandók. Az április elsőjéig bevonuláskor újból alkalmatlannak minősítettek, minden további felülvizsgálat mellőzésével, szolgálaton kívüli állományba kerülnek. Azok, akiknek e rendelkezés következtében április elsőjén be kell vonniuk, személyi meghívót kapnak.

— Dorrit Weixler az Urániában. („Lelek harca” nagy dráma.) A nagy grandiozus filmprimadonnák sorában új név tűnt fel, új csillag, melynek meleg sugárzó fénye máris messze, túl elődei, világít. Dorrit Weixler neve hamar népszerű lett és mikor a „Bajcska No 8” nagyszerű alakítását láttuk, csodáituk nagyszerű alakítását. A német mozgófilmek Anna Nielsenhez hasonlítják őt, de szerintek hozzá, tenni, hogy előbbi a szélesebb, egyénisége vonzóbb a erejében megrázóbb. A filmszerepek mindegyikében otthon érzi magát és ez teszi művészetét kiválóvá, amíg a drámai alakítások imponáló tudást és alakító erőt árulnak el. Mai szerepében „A lelek harca” című dráma fő-

szerepében a maga egészében ragyog a művésznő tehetsége. A nagy világosság háttérében esendően húzódik meg a szerelmi idill, mely mélységeseen meleg drámát teremt meg. — „Viharkissasszony” Dorrit Weixler film az Urániában. 5

— Értesíti Fischer Nagyruház Szabadságtér a n. é. közönséget, hogy megérkeztek a szép gyermekkoosik, nagy választékban már 20 koronától egészen 150 koronáig kaphatók.

— Az új ügyvédi nyomtatványok Kerpelnél.

Ritka bélyegek nagy választékban Kerpelnél.

EGYESÜLETI ÉLET.

A Turista Egyesület közgyűlése.

(Beszámoló az elmúlt év munkájáról. — Turisták a haza védelmében. — Jótékonyseg gyakorlása a hátramaradottakon. — A nagyhalmgyi turista osztály megalakulása.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, március 22.

As „Aradi Turista Egyesület” a tagok nagy számu érdeklődése mellett a város háza dísztermében vasárnap este tartotta meg XIX. évi rendes közgyűlését, amelyet különösen az első kimagasló esemény, hogy a többi társadalmi intézménnyel együtt a háború forgatagába került egyesület, a közgyűlések szokásos kereteiből kilépve oltárt emelt a hazafiai áldozatkészségnek és emberbaráti szeretetnek. Az egyesület elnökének, Schill Józsefnek és díszelnökének, Fábry Sándor dr.-nak hivatalos távollétében Zárny Ödön társelnök nyitotta meg a közgyűlést. Meleg szavakkal üdvözölve a megjelent tagokat, a lefolyt turista év méltatása után megkapóan festette az ország mai helyzetét és mindenki szívéhez szólott, amidőn a honvédelem szerencsétlen hőseiről emlékezett meg, akik a szemük világát veszítették. A beszéd nyomán felbredő részvét és hazafiai felbuzdulás, az első pillanatban tekintélyes összeget teremtett első világtalan hősök megmentésének céljára. E páratlanul lelkes és megható aktus után az egyesület titkára Ritt Gyula tartalmas jelentésben ismertette az egyesület múlt évi életét, amely a nehéz idők dacára szép kulturális eredményeket sorakoztatott az eddigiék mellé. Lelekes és buzdító szavakban szolt az egyesületnek közel kétszáz haretéren küzdő tagjáról. A jelentés e részével kapcsolatban beszámol a háború által legközvetlenebbül sújtottak és a város szegényeinek segélyezésére juttatott és többször megismételt jelentős adományokról. Maga a turista asztaltársaság 150 koronát juttatott erre a célra és ma is folytatott gyűjtésének minden eredményét erre a célra áldozza.

Virth János pénztáros beszámol a vagyoni állapotról. A jelentések után pedig Kovács Vince kulturatanácsos visszapillantást vet az évi munkálkodásra és jóleső örömmel konstataálja, hogy a jelentések arról győzték meg őt és a jelenvoitakat, hogy a vezetőség mindenkor hű maradt programjához, páratlan lelkesedéssel tölti be a hivatása által kijelölt szerepét. Indítványozza, hogy annak emléke, hogy az aradi turisták számai vettek részt a világháború hősi küzdelmében, valamilyen formában az utókor számára megörökítség. Schill János dr. e igazgató örömmel fogadja a szép oszmét és az indítványt a közgyűlés egyhangú lekesedéssel vette magáéva.

Az 1915. évi költségvetés elfogadása után elnök, meleg szavakkal bucsuztatja az Aradról távozó Róka József pénzügyigazgatót, az eddigi első, alelnököt. Indítványára, a közgyűlés egyhangú lekesedéssel és nagy éljenzéssel Nacht,

nélbel Odön városi főmérnököt választja meg első és Kovács Vince kultúrtańosost másod alelnökké.

Schmidt János dr. jelentést tesz, hogy a megye turisztikailag legfontosabb vidékén, a festői Gains alatti Nagyhalmágyon megalakult az első turista osztály Édes Elemér főszolgabíró, Szerény Sándor jegyző, Jaszenszky Elek dr. ügyvéd és Hanzóros Géza gyógyszerész lelkes és buzgó közreműködése mellett.

A közgyűlés örömmel üdvözli az egyesület intenzívebb működését elősegítő első vidéki osztályt, elfogadja a bemutatott osztály ügyrendet, egyben kimondja, hogy a végleges megalakulásnál küldöttségileg fogja magát képviseltetni.

Ezek után elnök megköszönte a tagok érdeklődését, berekesztette a közgyűlést, ami az elnökség és igazgatóság lelkes éltetésével ért véget.

VIDÉK.

Vásár Csermón. Csermő községben a legközelebbi országos vásár március hó 27-én és 28-án mindentéle állatfelhajtással lesz megtartva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1915. évi március 23-án:

C) Bérlet.

C) Bérlet.

Tanay Frigyes felléptével:

Timár Liza.

Sziámü.

Kezdete este 7/8 órakor.

Felolós szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTÉR.*

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok, kik felejtethetlen jó férjem, illetve édesapa

Számel László,
Acsev. kalauz

temetésén résztvettek, a ravatalra koszorukat helyeztek és vigasztalásukkal nehéz óráinkban felkerestek, ugyszintén boldogult férjem kartársaiak és jóbarátainak a temetésen való megjelenésükért fogadják ezuton leghálásabb köszönetem nyilvánítását.

Arad, 1915. március hó 22.

17

Özv. Számel Lászlóné,
szül. Kollmann Irma.

* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállalunk felelősséget.

Limbek János és fia első m. kir. szab. érekeposzó gyára és temetésrendező vállalata.

Alóírottak szomorodott szívvel jelentjük, hogy szeretett és felejtethetlen jó nagynénénk

özv. Domján Antalné
szül. Wernlein Augusztá,

folyó évi március hó 21-én délután 4 1/2 órakor, életének 88-ik évében rövid szenvedés után visszaadta nomás lelkét Teremtőjének.

A kedves halottat folyó évi március hó 23-án délután 3 órakor fogjuk Wesselenyi-utca 3. számú gyászaházból, a római katolikus anyaszentegyház szertartásai szerint történt beszentelés után a helybeli felső temetőben lévő családi sírhelyen az örök pihenésnek átadni.

Az engesztelő szent-mise áldozat a boldogult lelki üdvéért folyó hó 29-én d. e. 9 órakor fog a főtiszt. minorita atyák templomában az egék Urának bemutatatni. Drága emlékét mindenkor kegyelettel fogjuk megőrizni!

-Arad, 1915. március hó 21. 1095

Benedicti Vilma, özv. Szentpétery Antalné, özv. Fischer Ferenczné, özv. Hlavín Jánosné unokahugai.

ARADI KÖZLÖNY

1915. évi április 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlönyre.

Az Aradi Közlöny ma Magyarország legelterjedtebb, legtartalmasabb és legkedveltebb vidéki napilapja, mely a háboru alatt is a közönség fokozottabb igényeit tartotta szem előtt és nem szálkította le szövegrészének terjedelmét és ma is a régi nagyságban jelenik meg.

Az Aradi Közlöny a világháboru eseményeiről mindenkor a legalaposabb és a legfrissebb tudósításokban számol be. Közleményeinek eredetisége és érdekessége, valamint háborus híreinek megbízhatósága révén és legolvasottabb napilap.

Az Aradi Közlöny-t a közönség minden rétege olvassa épen ezért egyben a legjobb hirdetési organum is.

Minden új előfizető, aki április hó 1-vel negyedévi előfizetéssel belép az előfizetők sorába, ajándékuil ingyen és bérmentve kapja az Aradi Közlöny Képes Naptárát az 1915. évre.

Az Aradi Közlöny előfizetési árai:

Helyben:

egy hónapra 2 K. — fill.
negyedévre 6 " — "

Vidéken:

egy hónapra 2 K. 40 fill.
negyedévre 7 " — "

APOLLO

SZÍNHÁZ.

Március hó 23-án és 24-én
kedden és szerdán.

A saison legnagyobbusabb
film alkotása.

Gólem.

Fantasztikus filmjáték 5 felvonásban.

Főszereplő:

PAUL WEGENER.

Az előadások 5, 7 és 9 órakor
kezdődnek és nem folytatólagosak.

21

A legjobb minőségű bor és csemege faju, dus gyökerzettü

szőlő- oltvány

vaiamint szőlők pótlásához alkalmas

gyökeres Riparia Portalis

szőlővessző minden mennyiségben kapható 1090

Winkler József

oltványtermelőnél

Arad, Batthyány-u. 11. sz.

SIROLIN "Roche"

orv. mellbetegségek, számarhurut, aszkna, influenza ellen.

Ki használjon sirolint?

1. Mindenki, aki hosszabb idő óta szenved köhögésben, mert jobb betegségeket elhárítani, mint gyógyítani.
2. Azok, kik krónikus számarhurutban szenvednek, sirolint használják.
3. Aszknaiban szenvedők, kiknek betegségeit sirolin használata jelentékenyen csökkenti.
4. Sirolinot is szedő gyermekek, kiknek általános közérzükét a sirolin előnyösen befolyásolja.

Használja minden gyógy-szerelésben a Sirolint!

Uránia Színház.

**Kedden és szerdán
Dorrit Weixler film:**

Lelkek harca.

Szerelmi dráma 3 részben. 41

Budapesten 100 előadást ért!

Az előadások nem folytatólagosak!

6486—1915. kh.

Hirdetmény.

A nagymélt. m. kir. Belügyminister ur 81002/915. sz. rendelete alapján közhírré teszem a buza és rozsliszt kimeléséről szóló 649/915. M. E. sz. rendeletet, a mely 1915. évi március 20-ik napján lép életbe:

1. §

Kenyér, kenyérműek, vagy más sütemények előállításával, ipar, vagy keresetszerűen foglalkozó vállalatok, üzemek, üzletek, vagy egyének az 5. §. rendelkezései alá nem eső kenyérnek, kenyérműnek, vagy más süteménynek előállításához buza, vagy rozslisztet, vagy ezeknek árpalisszal való keverékét csak úgy használhatják, továbbá a már elkészített tésztát megsütésére csak akkor fogadjhatják el, ha a felhasznált lisztmennyiségnek legalább 50 %-a tengeri liszt.

2. §

Olyan kenyeret, kenyérműt, vagy más süteményt, amelynek előállításához buza vagy rozs- lisztet az 1. §-ban megállapított aránynál nagyobb mennyiségben használtak fel, tilos forgalomba hozni, kivéve, ha az 5. §-ban megállapított kivételek alá esik.

Az 1. §. rendelkezéseinek megfelelő arányú keverékből előállított kenyeret, kenyérműt, vagy más süteményt, ha aulja kisülve 50 grm-nál nagyobb, csak a sütés befejezésétől számított 24 óra eltelte után szabad forgalomba hozni.

3. §

A Belügyminister az 1. és a 2. §-ban foglaltaktól eltérő rendelkezéseket állapíthat meg olyan helyekre nézve, ahol tengeriben hiány van. Ilyen esetben a kenyérhez, kenyérműhöz, vagy más süteményhez a buza vagy rozslisztet oly arányban kell felhasználni, hogy az egész keverékben legalább 25% burgonya legyen.

4. §

Az 1. és 3. §-nak a buza, rozs, árpa és tengeri liszt, valamint a burgonya keverési arányára vonatkozó rendelkezéseit a Belügyminister a törvényhatóság 1. tisztviselőjének felterjesztésére a törvényhatóság egész területén vagy 1. egy részén a magánháztartásokra is kötelezőnek állapíthatja meg.

5. §

Az 1. és 2. §-ok rendelkezései alá nem esik:

- az a cukrász sütemény amelyben az előállításához felhasznált összes anyagokból a liszt nem éri el az egész mennyiség 50 %-át
- a buza, rozs, vagy árpaliszt felhasználása nélkül előállított mindennemű sütemény
- a pékiparban előállítani szokott vizes zsemlye: a vizes

zsemlyét azonban naponként csak egyszer abba az időben szabad előállítani, amelyet erre községekben a főszolgabíró, rendezett tanács és törvényhatósági jogú városokban, valamint Budapest székesfővárosban és Fiume városában és kerületében a városi tanács, a község, vagy város egész területére egységesen megállapít.

d) az a sütemény, amelyet kórházak, üdülő-házak és gyermekeket vagy betegeket ápoló egyéb intézetek szükségletére vezető orvosaik határozott mennyiségben és minőségben megrendelnek;

e) a katonai parancsnokságok által megrendelt sütemény.

6. §

Aki az 1—5 §-ok rendelkezéseit megszegi, kihágást követ el, és az 1914. évi L. törvénycikk 9 §-a értelmében 2 hónapig terjedhető elzárással, és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

E kihágás miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak mint rendőri büntető bíróságnak, a székesfővárosi m. kir. államrendőrség működésének területén, az államrendőrségek hatáskörébe tartozik.

8. §

E rendelet életbeléptével hatályukat veszti a 9800—1914. M. E. számú rendeletnek ezzel ellenkező rendelkezései.

Arad, 1915. március 19.

Greén, főkapitány.

Ügyes, megbízható vas-
fűszeres

segédet keres

1066

Weisz János, Marosillye.

Kalmár József

villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.
Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözők figyelmébe:
villanyos világítási berendezéseket,
villanyos csengő- és telefon be-
rendezéseket s minden e szak-
mába vágó munkát. Pontos és
gyors munka. 481

Raktáron tart:

villanyos csillárokat, villanyos fő-
zövedényeket, villanyos vasalókat,
villanyos hajszűtő vasakat, Wolfram
lámpákat és mindennemű villa-
nyos cikkekét.

**Szalonnát,
zsirt,**

**burgonyát,
tarhonyát,**

babot,

1048

szalmát,

szappant

veszek és eladok bár-
mily mennyiségben

Kalmár Endre

Asztalos- és Chorin-utca
sarak, terményüzlet.

**Köhögés,
rekedtség és
elnyálkásodás**

ellen megbízható és leg-
jobb hatású szer a

Tussinal-cukor

Ara 70 fillér.

Tussinal-tea

Ara 50 fillér.

A mértéktelen dohányzás-
szennvedély

legbiztosabb, legegészségesebb
és legkellemesebb ellenszere a

Menthol - cigaretta

1 darabnak az ára, mely hosszú
időre elég: 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A
szájüreget desinficiálja, utóíze
igen kellemes. Ara egy porcellán-
szelencének 60 fillér.

Fejkorpát

leggyorsabban megszünteti

az eddig egyedüli ily szer, a
világhírű „Tegerit“ korpá-
kenőcs.

Ara egy tégelynek 2 korona.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrásy-tér 22. sz. (Megyeházzal szemben.)

APRÓ HIRDETESEK

ALKALMAZÁST NYER.

Egy fiatal fűszeres segéd,
ki a román nyelvben járta, fel-
vétetik Szabadság-tér 10. alatt.
1096

Egy kis fiúcska mellé
asszony vagy leány azonnali be-
lépésre kerestetik. Cím a kiadó-
hivatalban. 1097

Egy fűszerkereskedő segéd
felvétetik. Ajánlalom lehet Fär-
ber Lajos cégnél. 1094

Ügyes fiú
tanulónak felvétetik Meer Mór és
Fia festéküzletében, Aradon. 1101

Kiszolgáló leány
ügyes, felvétetik Meer Mór és Fia
festéküzletében, Aradon. 1101

Kereskedősegéd,
ki a festékszakmában járta, ke-
restetik Meer Mór és Fia festék-
üzletében, Aradon. 1101

Boltiszolgának
hadmentes férfi felvétetik Meer
Mór és Fia festéküzletében, Ara-
don. 1101

Kereskedősegéd
a rőfő- és rövidáru szakmából,
ki a német-, román- és szerb nyelv-
eket bírja, azonnali belépésre ke-
restetik. Stefán Péternél, Perjá-
moson. 1085

Norinbergi
és rövidáru nagykereskedés ügyes
segédet azonnali belépésre keres.
Cím a kiadóhivatalban. 1060

Ügyvédjelölt
és ügyvédi írnok alkalmazást
nyerhet Batthyány-utca 25. sz., I.
emelet. 1088

ALKALMAZÁST KERES.

Gépirónő ajánkozik,
ki irodában már alkalmazva volt.
Cím a kiadóhivatalban. 1098

Mérlegképes könyvelőnő
több évi gyakorlattal, állást keres.
Cím a kiadóhivatalban. 1071

KIADÓ LAKÁS.

Magánház,
mely áll 6 szoba, fürdőszoba, nagy
pincével, külön házmesteri lakás-
sal, május 1-re kiadó. (Esetleg el-
adó.) Ugyanott 4 szoba, fürdő-
szoba is kiadó. Magyar-u. 18. sz.
874

Boros Béni-tér 20. szám alatt
II. emeleten utcai 3 szobából és
mellékhelyiségekből álló modern
erkélyes lakás. II. emeleten utcai
2 szobából és mellékhelyiségekből
álló lakás. Boros Béni-tér 20/b
szám alatt II. emeleten utcai 2
szobából és mellékhelyiségekből
álló lakás, folyó év május 1-re
kiadó. Értekezhetni: Laandler Ala-
dár gőzfűrésze irodájában. 1058

Első emeleti
utcai lakás egy szoba alkovval
előszoba, udvari szoba, fürdőszoba,
május 1-re kiadó. Szabadság-tér
5-6. sz. 991

LAKÁST KERESNEK.

Lakást keresek
május 1-re a belvárosban vagy
annak közelében 4 szoba, mellék-
helyiségekkel, víz- és villanybe-
rendezéssel. Magánházak előnyben
részesülnek. Ajánlatokat ármeg-
jelöléssel „Jó lakás” jellegre a ki-
adóba kérek. 1084

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Eladó
stráfkocsi, parasztkocsi, 4 és 2
kerekes kézikocsi Fácán-utca 6.
sz. alatt. 1098

Egy elegáns üsléthelyiség
és 80 méter linoleum eladó. Meg-
tekinthető Eisler Sándor üzletében,
Weitzer János-utca. 1099

Ea lábát
megakarja óvni a nedvességtől
tétessen cipőjére gummi betét
felialpat az Aradi Cipészek Ter-
melő Szövetkezetében. 775

Nemesfűs
dugványok, málna, ribizke, pösz-
méte tövek és bokrok, díszcserjék
és fák, rózsák, gyümölcsfák, utcai
szőlők és mindenféle falkolai ter-
mékek jutányos áron beszerezhe-
tők: szatmári Szabó István falko-
lájából Pankota. Árjegyzék in-
gyen. 807

Papírkezelés
1000 db. 5 koronás kapható
Pichler Sándor papírkereskedésé-
ben, Szabadság-tér. 781

Gyökerező riparia
1-2 éves, pótlásra igen alkalmas,
eladó Háromy gazdaságnál, Deák
Ferenc-u. 3. 929

Kusvéri
kóser szilvórium kapható Körös-
völgyi pálinkakertben, Lloyd-
palota. 1088

Egy
jókarban levő kerékpár eladó Mező-
utca 5. sz. 1059

„Qui Si Sana“
női fekete harisnyák-párja 1 kor.
30 fillértől. Uj női bárony pán-
tos cipők párja 5 kor. 50 fillér.
Kívágott pempis-forma párja 6 ko-
rona. Cipő Tözsde Apollo mozi
mellett. 5161

Vesszők
uraktól levetett férfiruhát, téli ka-
bátot, városi és utazói bundát a
legmagasabb áron. Mindennemű
használt butort vesszék. Bleier Ig-
nátz, Szent-Pál-u. 12. 529

Egy darab
teljesen jókarban levő nagyobb-
fajta kézhajtású tengeri daráló
eladó Cím a kiadóhivatalban. 1056

ÜZLETEK.

Boros Béni-tér 20. szám alatt
2 bolti helyiség azonnal kiadó. Ec-
tekesheini Laandler Aladár gőz-
fűrésze irodájában. 1057

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen
bádogos és vízvezetési munkát
készít Diamant Jenő Arad, Weitzer
János és Kazinczy-utca sarkán.
2991

Aranyat Grünberger R.
Ezüstöt

legmagasabb áron vesz,
vagy becserél; ugyszintén
régiségeket vesz és elad

Losonczy Lajos
óras és ékszerész üzlete
ARAD, Szabadság-tér.
Telefon 964.

Battonyán
egy ház,

melyben 60 év óta fennálló
üzlethelyiség van, teljes beren-
dezéssel, trafikkal és korlátlan
italméréssel, kuglizóval és 3
szobás lakással, konyha- és
minden hozzátartozóval és vil-
lanyvilágítással, szép gyümöl-
csös kerttel. 1062

május 1-re
kiadó.

Bővebbet a tulajdonosnál:

Herskovits Ignác
Battonya.Költözők
figyelmébe!

Villamos világítási berende-
zéseket csillárokkal együtt,
kedvező feltételek mellett
szerel és szállít. 8861

Koch Dániel
Arad Deák Ferenc-utca 42 sz.

Lippa község előljáróságától.

1507—1915. kigsz.

Hirdetmény.

Lippa község előljárósága ezennel közhírré teszi, miszerint
Lippa nagyközség mint erkölcsi testület tulajdonát képező
„Überland” földterület „Petris” nevű részében lévő 187 h.
1012 □-öl területű és „Spinarea Calului” nevű részében lévő
162 h. 220 □-öl területű

legelő területek

1915. évi március hó 28-án d. e. 9 órakor

Lippa község háza nagytermében, a legtöbbet ígérnek, az 1915.
évi legeltetési idényre, kizárólag legeltetési célokra, nyilvános
árverésen bérbe lesznek adva.

Kikiáltási ár minden egyes legelő területre 1000—1000 korona.
Közelebbi árverési részletek a hivatalos órák alatt Lippa
község jegyzői hivatalában betekintheők.

Lippa, 1915. március hó 20-án.
1088

Az előljáróság